

บทที่ 2

เอกสารอ้างอิง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้เสนอรายละเอียด หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา

1.1 ความหมายของการบริหาร

1.2 ทฤษฎีการบริหาร

1.3 ความหมายของการจัดการศึกษา

1.4 ระบบการจัดการศึกษา

1.5 องค์ประกอบของการจัดการศึกษา

1.6 แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับ พ.ศ. 2545-2559 และฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559)

1.7 ความหมายของการบริหารจัดการศึกษา

2. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

2.1 ความหมายของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

2.2 แนวความคิดพื้นฐานเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

2.3 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นกับนโยบายการศึกษาของชาติ

2.4 หลักการสำคัญในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

2.5 รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

2.6 แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

2.7 ยุทธศาสตร์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

2.8 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

2.9 จุดมุ่งหมาย

2.10 เป้าหมาย

3. แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร
 - 3.1 แนวคิดการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam)
 - 3.2 การปรับปรุง CIPP Model
 - 3.3 รูปแบบการประเมิน CIPPIEST และการนำไปใช้
4. สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาท้องถิ่น
 - 4.1 การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน
 - 4.2 ภารกิจจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 4.3 วิสัยทัศน์การจัดการศึกษา
 - 4.4 วัตถุประสงค์การจัดการศึกษาท้องถิ่น
 - 4.5 นโยบายการจัดการศึกษาท้องถิ่น
 - 4.6 วิธีการจัดการศึกษาท้องถิ่น
5. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี
 - 5.1 ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนเทศบาล 2 วัดพระทรง (สุทริวิเทศอุปถัมภ์)
 - 5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา

ความหมายของการบริหาร

ราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 609) การบริหาร หมายถึงการปกครอง เช่น การบริหารส่วนท้องถิ่น การดำเนินการจัดการบริหารธุรกิจ

เสนาะ ดิยาว (2544 : 1) การบริหาร คือ การทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยคนอื่น การทำกิจกรรมในการใช้ทรัพยากรขององค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยอาศัย กระบวนการทำงานร่วมกัน

ปีเตอร์ เอฟ ดร็กเกอร์ (Peter F. Drucker, 1979 : 35) การบริหาร หมายถึง การทำให้งานต่าง ๆ ลุล่วงไปโดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้นำ

วากเนอร์ และ โฮลเลนเบค (Wagner & Hollenbeck, 1999 : 74) การบริหาร หมายถึง การบริหารจัดการว่าเป็นกระบวนการวางแผน การจัดองค์กร การเป็นผู้นำและการควบคุม

จำเรียง ไพบุลย์เบญจะ (2550 : 21) การบริหาร หมายถึง การพยายามในการดำเนินงานต่าง ๆ โดยใช้ทรัพยากรให้มีประโยชน์ และมีกระบวนการอย่างมีระบบระเบียบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์สำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกิจกรรมนั้น ๆ มาจากบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ร่วมกันดำเนินการ

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2551 : 10) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานที่หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐนำมาใช้เพื่อนำไปสู่วัตถุประสงค์หรือจุดหมายปลายทางที่ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุภาพร บุญมาก (2552 : 16) การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากองค์การ โดยใช้ทรัพยากรมนุษย์และอื่น ๆ ที่มีอยู่โดยผ่านกระบวนการวางแผน การจัดการ การจูงใจ และการควบคุม ซึ่งสามารถแยกสาระสำคัญของการบริหารออกเป็น 5 ลักษณะ คือ

1. การบริหารเป็นการทำงานกับคนโดยอาศัยคน หมายถึง การบริหารเป็นกระบวนการทางสังคม มีการอาศัยกลุ่มคนที่ร่วมกันทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การ ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบให้งานสำเร็จโดยอาศัยความร่วมมือของคนอื่น การทำงานกับคนและโดยอาศัยคนนี้ต้องอาศัยคุณสมบัติของผู้บริหารอย่างหนึ่ง คือ ทำงานร่วมกับคนอื่นได้หรือเป็นผู้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่น มิเช่นนั้นจะทำงานไม่สำเร็จ สาระสำคัญของการบริหารในข้อนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารที่จะประสบความสำเร็จจะต้องมีสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ คือ

1.1 มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลดี

1.2 ความเป็นผู้นำและสามารถทำงานเป็นทีมได้ดี

1.3 มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้หากมีการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์

1.4 มีความสามารถทำให้งานบรรลุเป้าหมายได้

2. การบริหารทำให้งานบรรลุเป้าหมายขององค์การเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การต้องอาศัยความร่วมมือกันของคนทุกคนจึงจะทำให้สำเร็จลงได้ เป้าหมายเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้บริหารจะต้องทำให้บรรลุได้นั้นจะต้องมีลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ เป้าหมายต้องสูงและสามารถทำให้สำเร็จ ถ้าเป้าหมายสูงเกินไปก็ทำให้สำเร็จไม่ได้ ถ้าเป้าหมายต่ำเกินไปก็ไม่มีคุณค่า ประการที่สอง การที่เราจะไปถึงเป้าหมายได้นั้น ต้องมีระบบงานที่ดีมีแผนงานที่มีประสิทธิภาพ ประการสุดท้ายจะต้องระบุวันเวลาที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายนั้น

3. การบริหารเป็นความสมดุลระหว่างประสิทธิผลและประสิทธิภาพ คำว่าประสิทธิผล (Effectiveness) หมายความว่า ทำงานบรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนด ส่วนคำว่าประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายความว่า ทำงานโดยใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดหรือเสียค่าใช้จ่ายต่ำสุด การทำงานให้สำเร็จอย่างเดียวนั้นไม่พอ แต่จำเป็นต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่ประหยัดอีกด้วย การทำให้ได้ทั้งสองอย่าง

คืองานบรรลุผลตามที่ต้องการและใช้ทรัพยากรต่ำสุด จึงเป็นความสมดุลระหว่างประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

4. การบริหารเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไปว่าเราอาศัยอยู่ในโลกที่มีทรัพยากรจำกัด การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ จึงต้องตระหนักอยู่สองข้อใหญ่ ๆ คือ เมื่อใช้ทรัพยากรใดไปแล้ว ทรัพยากรนั้นจะหมดสิ้นไปไม่สามารถคืนกลับมาใหม่ได้ และจะต้องเลือกใช้ทรัพยากรให้เหมาะสม อย่าให้เกิดการสิ้นเปลืองโดยเปล่าประโยชน์ ดังนั้น การบริหารกับเศรษฐศาสตร์จึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เศรษฐศาสตร์เป็นการศึกษาถึงการกระจายการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างไร ส่วนผู้บริหารในองค์การจะต้องผลิตสินค้าและบริการให้เกิดทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5. การบริหารจะต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะต้องสามารถคาดคะเนการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นอย่างถูกต้อง และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงนั้น สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมนี้อาจได้กล่าวอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ 4 อย่างคือ

5.1 โลกที่ไร้พรมแดน อาจกล่าวอย่างง่าย ๆ ได้ว่า ปัจจุบันโลกดูเหมือนจะเล็กลงและไม่มีพรมแดน ประเทศติดกันไว้ในเรื่องของการขนส่ง การสื่อสาร คนตรี เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ข่าวดารข้อมูล การใช้ชีวิต ธรรมเนียมและการบริโภค เป็นต้น บริษัทต่าง ๆ จึงทำธุรกิจได้ทั่วโลกโดยมีการกีดกันน้อยลง คนสามารถไปมาหาสู่โดยไร้พรมแดน มีคนต่างเชื้อชาติทำงานร่วมกัน ผู้บริหารต้องบริหารงานในลักษณะผู้บริหารข้ามวัฒนธรรม มีการทำงานเป็นทีม หรือบริหารงานโดยความร่วมมือกันมากขึ้น

5.2 การบริหารคุณภาพ ผู้บริหารจะบริหารโดยเน้นที่คุณภาพของสินค้าและบริการเป็นสิ่งสำคัญ ผู้บริหารคุณภาพที่ตรวจสอบสินค้าในตอนท้ายของกระบวนการผลิตหรือเมื่อสินค้าทำเสร็จแล้วก็เปลี่ยนเป็นตรวจสอบคุณภาพสินค้านี้ระหว่างกระบวนการผลิต เพื่อไม่ให้เกิดการสูญเสียขึ้น การบริหารที่เคยแก้ไขสาเหตุที่ทำให้สินค้าไม่ได้คุณภาพ ก็เปลี่ยนเป็นการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่องที่บุคลากร กระบวนการผลิตและตัวผลิตภัณฑ์ กระบวนการปรับปรุงคุณภาพนี้เรียกว่า การบริหารคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management)

5.3 การทำลายสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันมนุษย์เผชิญกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติเป็นพิษอันเกิดจากการทำลายป่า อากาศ โลกร้อนขึ้น การเสื่อมสลายของโอโซน สิ่งแวดล้อมเป็นพิษปนเปื้อนอยู่ในอาหาร อากาศและมลภาวะในอากาศ น้ำและในดิน ไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง หรือนักบริหารก็ตามจะต้องนำเอาการทำลายสิ่งแวดล้อมเหล่านี้มารวมไว้ในการบริหารงานที่จะป้องกันหรือยุติการทำลายสิ่งแวดล้อม

5.4 การตื่นตัวทางด้านศีลธรรมและจรรยา ปัจจุบันผู้บริหารจะถูกกดดันจากสังคม ผู้บริโภค รัฐบาล และประชาชนโดยทั่วไปให้บริหารงานที่มีศีลธรรมและจรรยาบรรณมากขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้เพราะสาเหตุจากการได้รับอันตรายจากการบริโภคสินค้า การโฆษณาสินค้าที่ขาดความรับผิดชอบ การกำหนดราคาสินค้าที่เอาเปรียบผู้บริโภค การกีดกันสินค้าหรือบริการของกลุ่มแข่งขัน การใช้ข้อมูลภายในสร้างความได้เปรียบทางการค้าและการบริหารงานที่ขัดต่อศีลธรรมอันดีงาม เป็นต้น ค่านิยมขั้นพื้นฐานของสังคมคือความซื่อสัตย์ได้ขาดหายไปมากในการบริหารงานในปัจจุบัน เช่น คุณภาพของสินค้าไม่เป็นไปตามข้อมูลที่แจ้งไว้ในหีบห่อสินค้า การไม่แจ้งส่วนประกอบของสินค้าอย่างครบถ้วน การตั้งราคาเกินไปกว่าคุณภาพสินค้า รองลงมาได้แก่การลักขโมยสินค้า การคุกคามทางเพศ การดัดยาเสพติด และการขัดแย้งในผลประโยชน์ เป็นต้น

สุจิตร์ ไทนิ่มนวล (2553 : 23) การบริหาร หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนของการทำงานหรือการดำเนินกิจกรรมที่ต่อเนื่องและประสานงานกัน ซึ่งผู้บริหารมีบทบาทสำคัญที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่กำหนดไว้

กมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา (2554 : 50) การบริหาร กิจกรรมต่างๆที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่างที่บุคคลร่วมกัน กำหนด โดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบและใช้ทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การบริหารในฐานะเป็นศาสตร์ หมายถึง หลักการ ทฤษฎี กระบวนการ เทคนิค ตลอดจนปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานในองค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

สมปอง วงษ์ชัย (2554 : 10) การบริหาร คือ ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น การทำงานต่าง ๆ ให้ลุล่วงไปโดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำ ภายในสภาพองค์กรที่กล่าวนั้น ทรัพยากรด้านบุคคลจะเป็นทรัพยากรหลักขององค์กรที่เข้ามาร่วมกันทำงานในองค์กร ซึ่งคนเหล่านี้จะเป็นผู้ใช้ทรัพยากรด้านวัตถุอื่น ๆ เครื่องจักรอุปกรณ์ วัตถุดิบ เงินทุน รวมทั้งข้อมูลสนเทศต่าง ๆ เพื่อผลิตสินค้าหรือบริการออกจำหน่ายและตอบสนองความพอใจให้กับสังคม

จากข้อมูลดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การที่ผู้นำองค์กรต้องพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างมากเพื่อให้เพื่อนร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพโดยยึดเป้าหมายขององค์กรเป็นสำคัญ เพื่อให้องค์กรมีความก้าวหน้าและดำรงอยู่อย่างมั่นคง อีกทั้งเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

ทฤษฎีการบริหาร (Administrative Theory)

Taylor (1875 ; อ้างถึงใน วิเชียร วิทย์อุดม, 2554 : 6-7) ได้เขียนผลงานเรื่องการจัดการแบบวิทยาศาสตร์หรือการบริหารที่หลักเกณฑ์ (Scientific Management) ก็ได้ Henri Fayol ได้เสนอทฤษฎีองค์การของเขา ชื่อว่า “หลักการจ้องค์การ” เรียกย่อๆว่า POCCO ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการคือ การวางแผน (planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบังคับบัญชา (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุม (Controlling) ถึงแม้ทฤษฎีทั้ง 2 นี้ จะเขียนไว้ในเวลาเดียวกัน แต่ของ Fayol ก็มีความแตกต่างไปจากของ Taylor ซึ่ง Fayol ได้คิดค้นหลักการบริหารสำหรับองค์การขึ้นมา ซึ่งเขามีความคิดเห็นว่าหลักการในการบริหารนั้นจำเป็นต้องมีความยืดหยุ่น และสามารถประยุกต์ใช้ได้กับนักบริหารทุกระดับในองค์การ ซึ่งเขาเรียกว่าเป็นหลักการบริหารสากล 14 ข้อ

1. การแบ่งงานกันทำ คือ จัดงานตามความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล
2. อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ คือ เป็นสิทธิที่จะออกคำสั่งตามความรับผิดชอบ
3. ความมีระเบียบวินัย คือ พนักงานต้องเชื่อฟังคำสั่งและกฎข้อบังคับขององค์การ
4. การมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว คือ พนักงานทุกคนต้องรับคำสั่งมาจากผู้บังคับบัญชารายเดียว
5. การมีเป้าหมายเดียวกัน คือ คนในองค์การมีเป้าหมายเดียวกันในการทำงาน
6. ผลประโยชน์ส่วนตัวมีความสำคัญน้อยกว่าผลประโยชน์ขององค์การ คือ ผลประโยชน์ขององค์การต้องมาก่อนประโยชน์ส่วนตัว
7. ค่าตอบแทนและวิธีการจ่ายค่าตอบแทน คือ พนักงานต้องได้รับค่าจ้างที่เป็นธรรม
8. การรวมอำนาจ คือ บทบาทของผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาควรจะกำหนดไว้อย่างชัดเจน ทั้งความเหมาะสมของการรวมและการกระจายอำนาจ
9. สายการบังคับบัญชา คือ การกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา
10. คำสั่ง คือ การใช้ทรัพยากรบุคคลและวัสดุอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์การ
11. หลักความเสมอภาค คือ ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติต่อพนักงานอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม
12. ความมั่นคงในการทำงาน คือ กำหนดหลักในการบรรจุแต่งตั้งและเลื่อนขึ้น เลื่อนตำแหน่งพนักงาน
13. ความคิดริเริ่ม คือ ส่งเสริมพนักงานให้มีความริเริ่มในการทำงานด้วยตัวเอง

14. ความสามัคคี คือ ส่งเสริมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของพนักงาน

Luther Gulick และ Lyndall Urwick (1891 ; อ้างถึงใน วิเชียร วิทย์อุดม, 2554 : 7-10) เป็นนักบริหารชาวอังกฤษ ได้ศึกษาผลงานของ Fayol และอาศัยประสบการณ์ในการทำงานบริหารมาหลายปี ได้ก่อให้เกิดการพัฒนาความคิดหลักการทางบริหารขึ้นมาในปี ค.ศ. 1937 เขาทั้งสองได้ร่วมกันเขียนหลักการบริหาร โดยมีหลักการดังนี้

1. หลักเอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of Command) คือ อำนาจที่จะควบคุมสั่งการผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นของผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว
2. หลักการใช้ที่ปรึกษา (Use of Staff) คือ ควรมีฝ่ายงานด้านวิชาการทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาด้านข้อมูลแก่ผู้ปฏิบัติงาน
3. หลักการจัดแบ่งส่วนงานในองค์การ (Departmentation) คือ การจัดแบ่งส่วนงานจะต้องพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ กระบวนการของงาน บุคคล และสถานที่
4. หลักอำนาจและหน้าที่ (Authority) คือ อำนาจหน้าที่ตามตำแหน่งงาน จะต้องสอดคล้องกับระดับความรับผิดชอบตามตำแหน่งงานนั้น
5. หลักช่วงกว้างของการบังคับบัญชา (Span of Control) คือ จำนวนผู้ใต้บังคับบัญชาที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของหัวหน้าคนหนึ่ง ๆ
6. หลักการบรรจุคนให้เหมาะสมกับโครงสร้างขององค์การ (Fitting people to the Organization Structure) คือ การบรรจุคน ต้องให้เหมาะสมกับลักษณะของงานตามโครงสร้างขององค์การนั้น ๆ

นอกจากนี้ บุคคลทั้งสองยังได้กำหนดหน้าที่ในการบริหารหรือกระบวนการบริหารไว้ 7 ประการ ซึ่งเป็นหลักการที่นำมาใช้ในการบริหารงานในระบบราชการไทย คือ “POSDCORB” มีหลักการดังต่อไปนี้

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดวิธีทางที่จะปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญเบื้องต้นที่ผู้บริหารจำเป็นต้องมี โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives) และกลยุทธ์ (Strategies) จัดทำแผนงาน (Programs) ให้ครอบคลุมทุกแง่มุม ซึ่งจะทำให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้
2. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง ภาระหน้าที่ในการกำหนด จัดเตรียม และจัดความสัมพันธ์ของกิจกรรมต่าง ๆ ในหน่วยงานขององค์การ เพื่อให้สามารถบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานหรือองค์การอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) หมายถึง ภาระหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารบุคคล เริ่มด้วยการเสาะหาคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานในองค์กร และวางตัวบุคคลให้มีคุณสมบัติเหมาะสมกับลักษณะงานต่าง ๆ เพื่อความมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

4. การอำนวยการหรือการสั่งการ (Directing) หมายถึง ภาระหน้าที่ในการกำกับสั่งงาน และรู้จักหลักวิธีในการชี้แนะควบคุมบังคับบัญชาให้การทำงานของผู้อยู่ในบังคับบัญชาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้

5. การประสานงาน (Co-ordination) หมายถึง การดำเนินการให้หน่วยงานมีสัมพันธภาพในการปฏิบัติงานระหว่างกัน เป็นไปอย่างสอดคล้อง เชื่อมโยงระหว่างกันและกัน โดยมีการปฏิบัติงานกันอย่างสมารถอันเป็นกลุ่มก้อน ทั้งนี้เพื่อให้งานบรรลุถึงวัตถุประสงค์เดียวกัน อีกทั้งเป็นการประหยัด มีผลงานและการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ

6. การรายงาน (Reporting) หมายถึง ระบบการรายงานซึ่งหน่วยงานมีหน้าที่รับผิดชอบ การรายงานผลการปฏิบัติงาน ประมวลสถิติของงาน หรือสอดคล้องดูแลสภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงาน

7. การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง แผนทางการเงินของรัฐบาลที่จัดทำขึ้นเพื่อแสดงรายรับและรายจ่าย ที่รัฐบาลกำหนดจะจัดทำตามโครงการต่างๆในปีต่อไป โดยแสดงวงเงินค่าใช้จ่ายแต่ละโครงการและวิถีทางหาเงินมาใช้จ่ายตามโครงการนั้น ๆ

แนวความคิดศาสตร์การบริหารของ Herbert Simon

นอกจากแนวความคิดในกลุ่มมนุษย์สัมพันธ์และแรงจูงใจแล้วในยุคนี้ยังมีแนวความคิดในเรื่องศาสตร์การบริหารที่ดั่งข้อสังเกตและข้อโต้แย้งแนวความคิดทางการบริหารในยุคก่อนหน้านี้ โดยเห็นว่าหลักการบริหารในยุคคลาสสิกเป็นเพียงภายิตทางการบริหารเท่านั้น หลักการหลาย ๆ ประการมีความขัดแย้งกันเอง โดยนักวิชาการที่แสดงให้เห็นว่าแนวความคิดในยุคคลาสสิกมีความขัดแย้งกัน ได้แก่ Herbert Simon ซึ่งเสนอแนวความคิดศาสตร์การบริหารขึ้นมา มีสาระสำคัญดังนี้

1. แนวความคิดทางการบริหารในยุคคลาสสิกมีความขัดแย้งกันเอง ทำให้ไม่สามารถเห็นผลได้จริงในทางปฏิบัติ เพราะหลักการไม่ได้เป็นไปในทางเดียวกัน หลักการที่ขัดกัน เช่น หลักสายการบังคับบัญชา (hierarchy) กับหลักขอบข่ายการควบคุม (span of control) และหลักในเรื่องความชำนาญเฉพาะทาง กับหลักในเรื่องเอกภาพในการบังคับบัญชา เมื่อหลักการขัดกันการดำเนินการจึงเป็นเรื่องที่ทำไม่ได้

2. Herbert Simon เสนอแนวความคิดที่ว่าการบริหารเป็นเรื่องของการตัดสินใจ โดยในองค์กรจะมีความสัมพันธ์ของระบบการตัดสินใจ การตัดสินใจในองค์กรจะมีสองระดับ คือ 1) การ

ตัดสินใจในระดับคุณค่า ซึ่งเป็นการตัดสินใจในระดับคุณค่าที่องค์การต้องบรรลุถึงเป็นทิศทางขององค์การและ 2) การตัดสินใจในระดับข้อเท็จจริงหรือการปฏิบัติ (fact) อันเป็นการตัดสินใจในเรื่องของวิธีการดำเนินการว่า องค์การจะปฏิบัติอย่างไรเพื่อให้บรรลุผลตามคุณค่าที่กำหนดไว้ ความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจทั้งสองระดับนั้น การตัดสินใจระดับคุณค่าจะนำมาซึ่งการกำหนดวิธีการปฏิบัติหรือการตัดสินใจในระดับข้อเท็จจริงในหน่วยงานหนึ่ง ๆ และการตัดสินใจในระดับข้อเท็จจริงของหน่วยงานที่สูงกว่าจะเป็นการตัดสินใจระดับคุณค่าของหน่วยงานในระดับที่ต่ำกว่า เช่น กระทรวงมหาดไทยมีนโยบายกระจายอำนาจ จึงออกหนังสือมอบหมายให้กรมการปกครองดำเนินการกำหนดแนวทางในการที่จะกระจายอำนาจให้หน่วยงานท้องถิ่น คำสั่งของกระทรวงจะกลายเป็นเป้าหมายหรือทิศทางของกรมการปกครอง กรมจึงกำหนดแนวทางให้มีการมอบอำนาจการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ ให้ท้องถิ่น ความสัมพันธ์ลักษณะนี้จะส่งต่อกันจนตลอดสายการบังคับบัญชา และการทำงานขององค์การ

3. การตัดสินใจเป็นหัวใจของการบริหารในองค์การ เพราะทุกระดับในองค์การจะมีส่วนในการตัดสินใจทั้งสิ้น กล่าวคือ ผู้ที่มีตำแหน่งระดับสูงจะตัดสินใจในเรื่องนโยบายขององค์การ ผู้ปฏิบัติระดับล่างจะตัดสินใจในเรื่องของการปฏิบัติ ขั้นตอนวิธีการปฏิบัติ ฉะนั้นทุกคนในองค์การจะต้องตัดสินใจ การตัดสินใจจึงเป็นเรื่องสำคัญในองค์การ

4. การตัดสินใจในองค์การจะมีเครื่องช่วยในกาตัดสินใจ ซึ่งเครื่องช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ การแบ่งหน้าที่ในองค์การ การจัดโครงสร้างองค์การทำให้องค์การทราบว่า ในเรื่องดังกล่าวใครจะเป็นผู้รับผิดชอบ การกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติในองค์การต่างๆ ทำให้การตัดสินใจไม่ต้องเริ่มใหม่ทุกครั้ง และทำให้กาตัดสินใจทำได้เร็วยิ่งขึ้น

5. การตัดสินใจในองค์การนั้นเราไม่สามารถตัดสินใจโดยใช้หลักเหตุผลได้ทั้งหมด การตัดสินใจจึงเป็นการตัดสินใจที่ดีที่สุดในลักษณะ economic man ทั้งนี้เพราะมนุษย์มีข้อจำกัดมากมาย ทำให้ไม่สามารถตัดสินใจที่ดีที่สุดได้ ข้อจำกัดของมนุษย์ เช่น ข้อจำกัดในแง่สติปัญญา ข้อจำกัดในแง่เวลา ข้อจำกัดในเรื่องข้อมูลข่าวสาร ข้อจำกัดในเรื่องทรัพยากร เป็นต้น

แนวความคิดในยุคพฤติกรรมศาสตร์นี้ได้แสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดของแนวความคิดในยุคคลาสสิกและพยายามที่จะหาทางออกในการบริหาร แนวความคิดในยุคนี้ให้ความสำคัญกับผู้ปฏิบัติงานมากกว่าวิธีการในการทำงาน โภทย์ทางการบริหารเปลี่ยนไปจากเดิมที่มุ่งหาคำตอบ การทำงานอย่างไรหรือด้วยวิธีใดจึงจะทำให้เกิดผลงานมากที่สุด มีประสิทธิภาพ และสร้างผลผลิตมากที่สุดได้ แนวความคิดในยุคนี้ให้ความสำคัญกับการกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานมีแรงจูงใจในการทำงาน ความเชื่อทางการบริหารเชื่อว่า ผลผลิตในองค์การจะเกิดจากผู้ปฏิบัติงานตั้งใจและมีแรงจูงใจในการทำงานมากกว่าเรื่องอื่นๆ นักบริหารจึงมุ่งหาวิธีการในการจูงใจพนักงานในองค์การ แนวความคิดใน

ยุคนี้ ยังคงมององค์การในระบบปิด ซึ่งมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมไม่มากหรือไม่ให้ความสำคัญกับตัวแปรสภาพแวดล้อมในองค์การ

ถือได้ว่า ทฤษฎีการบริหาร เป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารต้องใช้ในการดำเนินงานต่าง ๆ โดยการทำงานทุกอย่างต้องมีการวางแผน มีการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีการประสานที่ดีเพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่น มีการจ่ายค่าตอบแทนให้แก่บุคลากรในองค์กร และมีการสร้างความเป็นระเบียบวินัยภายในองค์กร

ความหมายของการจัดการศึกษา

การศึกษาเป็นปัจจัยหลักในการโน้มนำประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และศิลปวัฒนธรรม สำหรับสภาพการณ์ปัจจุบันและอนาคต และจากเป้าหมายของการศึกษาที่ต้องการพัฒนาสังคมโดยรวม โดยการเตรียมตัวเพื่อให้บุคคลมีทักษะ ความรู้ ความสามารถในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพในอนาคต พร้อมทั้งสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับในสังคมที่มีบุคคลหลากหลาย มีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน มีการประกอบอาชีพหลากหลาย การศึกษาจึงต้องมุ่งธำรงรักษาเอกภาพร่วมกันของสังคมไว้ด้วย สาระของการศึกษาจึงต้องครอบคลุมทั้งเรื่องวิถีการดำรงชีวิต การประพฤติปฏิบัติตนและความสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม ซึ่งกระบวนการดำเนินการให้มนุษย์ได้รับการศึกษา เป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องมีการให้การศึกษาคือต้องดำเนินการอย่างมีระบบ โดยที่การจัดการศึกษามีความหมาย ดังนี้

ประเสริฐ ลาวัณย์วิสุทธิ์ (2550 : 15) กล่าวว่า การจัดการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานด้านการศึกษาให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ เพื่อให้บุคคลมีความรู้และสติปัญญาที่มีความเฉลียวฉลาด มีคุณธรรมในการประกอบอาชีพ ตลอดจนมีสุขอนามัยและจิตใจที่ดี พร้อมทั้งจะบำเพ็ญตนเพื่อประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

สุรพล แทนเต (2551 : 26) กล่าวว่า การจัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาในทุกด้านให้บุคคลเป็นคนดีของสังคม มีความเจริญงอกงามในด้านความรู้ สติปัญญาอย่างยั่งยืน สามารถควบคุมอารมณ์และพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต มีความสามารถในการแข่งขันกับสังคมอื่นในเวทีโลก และอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

ธีระพงษ์ สวนดี (2552 : 11) กล่าวว่า การจัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบ มีเป้าหมายที่ชัดเจน พัฒนาคุณภาพมนุษย์ในทุกด้าน ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา โดยมีความคาดหวังว่าบุคคลเหล่านี้จะทำให้สังคมมีความสุข และสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิสิทธิ์ จักรแก้ว (2553 : 18) กล่าวว่า การจัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษาซึ่งต้องกระทำอย่างเป็นระบบ มีแผน มีเป้าหมาย มีผู้รับผิดชอบ และมีเครื่องมือกลไกที่นำไปสู่ความสำเร็จได้

ศุภธิดา ศิริวงษ์ (2554 : 14) กล่าวว่า การจัดการศึกษา หมายถึง การดำเนินการอย่างเป็นระบบที่จำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบขั้นตอน กติกาและวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรต่าง ๆ ช่วยสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผล การจัดการศึกษาที่เที่ยงตรง และเชื่อถือได้

มณฑา จำปาเหลือง (2556 : 7-8) กล่าวว่า การจัดการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการอย่างมีความมุ่งหมาย มีหลักการ มีรูปแบบ กระบวนการในการจัดการศึกษา มีการวางแผน มีผู้รับผิดชอบ มีวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีและกระบวนการจัดการศึกษาต้องเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยอาศัยบุคคลหลายคนและหลายหน่วยงาน ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ประชาชน เอกชน สื่อมวลชน วัด โรงเรียน และที่สำคัญคือรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ ซึ่งรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประเทศ รวมทั้งให้สามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้ ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงต้องจัดการให้เป็นระบบ ให้มีเอกภาพและความหลากหลายในรูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการศึกษาต้องสามารถ บูรณาการการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับเป้าหมายของชาติ

ช้องนาง ศรีคำไทย (2559 : 13) กล่าวว่า การจัดการศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายชัดเจน คือ การพัฒนาคุณภาพมนุษย์อย่างรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม ค่านิยม ความคิด การประพฤติปฏิบัติ โดยคาดหวังว่าคนที่มีคุณภาพนี้จะทำให้สังคมมีความมั่นคง สงบสุข เจริญก้าวหน้าทันต่อสถานการณ์โลก คนในสังคมมีความสุข สามารถประกอบอาชีพการงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

สุดาร์ตน์ จันทรเพ็ง (2559 : 17) กล่าวว่า การจัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายชัดเจน คือ การพัฒนาคุณภาพมนุษย์ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม ค่านิยม ความประพฤติ โดยคาดหวังว่าคนที่มีคุณภาพนี้จะต้องทำให้สังคมมีความมั่นคงสงบสุข เจริญงอกงาม ก้าวทันโลก แข่งขันกับสังคมอื่นในเวทีระหว่างประเทศได้ คนในสังคมมีความสุข มีความสามารถประกอบอาชีพการงานอย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสมานฉันท์

จากความหมายของการจัดการศึกษา ที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การจัดการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการกระบวนการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพของมนุษย์อย่างรอบด้าน ทั้งร่างกายและจิตใจ จากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ทำให้บุคคลเหล่านั้นเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต ตลอดจนส่งผลให้ประเทศมีความเจริญก้าวหน้าและสงบสุข

ระบบการจัดการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 3 ได้ระบุว่าระบบการศึกษามี 3 รูปแบบ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2543 : 18-19) ได้แก่

1. การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน
2. การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม
3. การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ตามศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ

โดยสรุปการศึกษามี 3 ระบบ การศึกษาในระบบ (Formal Education) เป็นการจัดการศึกษาที่มีรูปแบบชัดเจน ส่วนใหญ่จัดในโรงเรียน วิทยาลัย ทั้งของรัฐและเอกชนทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ส่วนการศึกษานอกระบบ (Nonformal Education) จะมีความยืดหยุ่น เปิดโอกาสให้ผู้สนใจเรียนรู้ที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ได้แก่ การศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) ผู้เรียนสามารถเลือกเนื้อหาที่สนใจเป็นประโยชน์กับตนได้และสามารถใช้เวลาที่เหมาะสมกับตนเองอย่างหลากหลาย เช่น การฟังบรรยาย พิเศษ การศึกษาจากเอกสาร การทัศนศึกษา การสืบค้นเนื้อหาสาระจากอินเทอร์เน็ตหรือแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ สถานศึกษาสามารถจัดได้ทั้ง 3 รูปแบบ เพื่อให้เกิดการบูรณาการให้กับผู้เรียน การศึกษาทั้ง 3 ระบบ สามารถเทียบโอนผลการจัดการศึกษาได้จากสถานศึกษาที่ต่างกัน

องค์ประกอบของการจัดการศึกษา

ปรัชญา เวสารัชช์ (2543 ; อ้างถึงใน มณฑา จำปาเหลือง, 2556 : 9) กล่าวว่า จัดการศึกษา การต้องอาศัยองค์ประกอบของการจัดการศึกษาให้กับบุคคลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นนั้นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ การจัดการศึกษาจะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยองค์ประกอบ 8 ประการ ดังนี้

1. ผู้เรียน คือ นักเรียนเป็นผู้รับบริการการจัดการศึกษา และเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการจัดการศึกษา รัฐมีความมุ่งหมายในการถ่ายทอดหรือปลูกฝังความรู้ความเข้าใจทางวิชาการ ปรับเปลี่ยนความรู้และพฤติกรรมของผู้เรียน พัฒนาความสามารถของแต่ละบุคคลให้เต็มตามศักยภาพ มุ่งที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักจัดการศึกษาเพื่อการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ ให้เป็นไปอย่าง

ต่อเนื่อง เพราะคุณภาพของผู้เรียนเป็นตัวบ่งชี้ประสิทธิผลของการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาจึงต้องครอบคลุมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน การเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ การให้การศึกษอาบรม การประเมิน และการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2. หลักสูตรการเรียนรู้ หลักสูตรในการจัดการศึกษาต้องสามารถตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนในทุกภาคส่วนของสังคม กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักที่มีองค์กรต่าง ๆ ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษา โดยคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ดังนั้น หลักสูตรแกนกลางในแต่ละระดับต้องมีเอกภาพ และควรเปิดโอกาสให้สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถจัดเนื้อหาสาระที่สามารถบูรณาการได้อย่างเหมาะสมกับท้องถิ่น

3. ครู อาจารย์ หมายถึง ผู้สอน ซึ่งถือเป็นผู้ประกอบอาชีพชั้นสูง มีใบประกอบวิชาชีพครู เป็นผู้ที่มีหน้าที่ถ่ายทอดเนื้อหาสาระให้แก่ผู้เรียน ดังนั้น ครูและอาจารย์ต้องได้รับการศึกษอาบรมทั้งในด้านเนื้อหา วิธีการถ่ายทอด และคุณลักษณะที่เหมาะสมกับวิชาชีพครู เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้ และองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมต่อผู้เรียนรายบุคคล เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้ และองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมต่อผู้เรียนรายบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. เทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครู อาจารย์ ต้อง “ปฏิรูปการเรียนรู้” ระบบการศึกษายุคใหม่เน้นความสำคัญที่ตัวผู้เรียน การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ดังนั้นกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น การระดมความคิด การอภิปราย การศึกษาจากประสบการณ์จริง การทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานที่เรียน การใช้อุปกรณ์เครื่องมือประกอบ ควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนแต่ละกลุ่ม

5. สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สื่อเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ คิดเป็นและทำเป็น เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ครูและผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีหน้าที่รับผิดชอบจัดให้มีสื่อและวัสดุอุปกรณ์อย่างเพียงพออยู่ในสภาพใช้งานได้ ที่สำคัญครูต้องสามารถผลิตและพัฒนาสื่อและอุปกรณ์การศึกษาสำหรับการสอนของตนได้

6. ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา ในการจัดการศึกษานั้น ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา มีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็น

ส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียน เรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้

7. การระดมทรัพยากรและเงินทุนสนับสนุน การจัดการศึกษาเป็นเรื่องของการลงทุน เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาต้องระดมทรัพยากรด้านการเงิน และทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันและสังคมอื่น ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

8. บรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางการเรียน บรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ บริเวณโรงเรียน อาคารเรียนห้องเรียน ห้องบริการทั้งห้องสมุด ห้องพยาบาล ห้องแนะแนว ห้องน้ำ ห้องส้วม และโรงอาหารซึ่งโรงเรียนต้องจัดบริการให้แก่ผู้เรียนและผู้สอนให้เอื้ออำนวยต่อความสะดวกในการศึกษาในการจัดการศึกษา เพราะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สรุป การจัดการศึกษา ต้องอาศัยสิ่งสำคัญหลายองค์ประกอบ โดยทุก ๆ องค์ประกอบ ต้องมีการเชื่อมโยงกัน ได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ เทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางการเรียน หลักสูตรการเรียน และการระดมทรัพยากร แต่ที่สำคัญในปัจจุบันต้องผ่านหลักสูตรการอบรม และการคัดเลือกที่มีการสอบอย่างเป็นระบบ ทำให้มีความรู้ความสามารถในด้านเทคนิคการบริหารจัดการใหม่ ๆ ทั้งในด้านเชิงวิชาการและทักษะต่าง ๆ ดังนั้น ผู้บริหารที่มีความรอบรู้จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการที่จะพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยต้องบูรณาการการบริหารการศึกษาเพื่อเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน ที่สำคัญผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำในการบริหารให้เกิดการสมดุลและพอเพียงแต่ความต้องการและความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สามารถนำพาประเทศเข้าสู่การแข่งขันได้ในเวทีโลก

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับ พ.ศ. 2545 - 2559 และฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552 - 2559)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 - 2559 และฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 - 2559) ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยึดทางสายกลางอยู่บนพื้นฐานของความสมดุลพอดี รู้จักพอประมาณ อย่างมีเหตุผล มีความรอบรู้เท่าทันโลก เพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และความอยู่ดีมีสุขของคนไทย เกิดการบูรณาการแบบองค์รวมที่ยึด “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมี “คุณภาพ” ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม เป็นแผนที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ รวมทั้งเชื่อมโยงการพัฒนาการศึกษากับการพัฒนาด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ

สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี โดยคำนึงถึงการ พัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยเจตนารมณ์ของแผนเพื่อมุ่ง 1) พัฒนาชีวิตให้เป็น “มนุษย์ที่ สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการ ดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และ 2) พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความ เข้มแข็งและมีคุณภาพใน 3 ด้าน คือ เป็นสังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคม สมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน และที่สำคัญแผนการศึกษาแห่งชาติกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 3 ข้อ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2548 : 11)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุล เพื่อเป็นฐานหลักของการ พัฒนา โดยมีแนวนโยบายเพื่อดำเนินการ 4 นโยบาย ได้แก่

1. การพัฒนาทุกคนตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิตให้มีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้
2. การปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ
3. การปลูกฝังและเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ในระบบวิถีชีวิตที่ดีงาม
4. การพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพึ่งพาตนเอง และเพิ่ม สมรรถนะการแข่งขันในระดับนานาชาติ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการ เรียนรู้ โดยมีแนวนโยบายเพื่อดำเนินการ 3 นโยบาย ได้แก่

1. การพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมความรู้ ความคิด ความประพฤติ และ คุณธรรมของคน
2. การส่งเสริมการวิจัยและการเรียนรู้ของสังคมไทย
3. การสร้างสรรค์ ประยุกต์ใช้และเผยแพร่ความรู้และการเรียนรู้ภูมิปัญญาและการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคน และสร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยมีแนวนโยบายเพื่อดำเนินการ 4 นโยบาย ได้แก่

1. การส่งเสริมและสร้างสรรค์ทุนทางสังคม วัฒนธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบน ฐานของศาสนาภูมิปัญญาท้องถิ่น/ไทย
2. การจำกัด ลด ขจัดปัญหาทางโครงสร้างที่ก่อให้เกิดและคงไว้ซึ่งความยากจน ขัดสน ด้อยทั้งโอกาสและศักดิ์ศรีของคนและสังคมไทย เพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม
3. การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและการพัฒนาประเทศ
4. การจัดระบบทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมเพื่อ พัฒนาคนและสังคมไทย

โดยสรุป แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับ พ.ศ.2545 - 2559 และฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552 - 2559) ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดทำแผนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ได้กำหนดวัตถุประสงค์ใน 3 ข้อ ได้แก่ เพื่อพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุล เพื่อสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้ และเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคนและสร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้

ความหมายของการบริหารจัดการศึกษา

สุดจิตร ไทรนันท (2553 : 21) กล่าวว่า การจัดการหรือการบริหาร (Management) หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนของการทำงานหรือการดำเนินกิจกรรมที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีการประสานงานกัน ซึ่งผู้บริหารมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้องค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

กมลมาลย์ ชัยศิริ (2554 : 50) ได้กล่าวว่า การบริหาร (Administration) ให้เป็นคำกลางที่ใช้สำหรับการบริหารกิจการที่เป็นสาธารณะประโยชน์ หรือการบริหารราชการแผ่นดิน การบริหารหมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่าง ซึ่งเป้าหมายนั้นมาจากการที่บุคคลร่วมกันกำหนดขึ้น โดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบและใช้ทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การบริหารในฐานะเป็นศาสตร์ หมายถึง หลักการ ทฤษฎี กระบวนการ เทคนิค ตลอดจนปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานในองค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดเป็นนโยบายไว้

กู๊ด (Good : 1973 ; อ้างถึงใน กมลมาลย์ ชัยศิริ, 2554 : 50) ให้ความหมายว่า การบริหารหมายถึงเทคนิค และวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานในองค์กรทางการศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายที่ตั้งไว้ ไชมอน (Simon) ให้ความหมาย การบริหาร หมายถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมกันดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลาย ๆ อย่างร่วมกัน เฮอร์เชย์ บลันชาร์ด และจอร์นสัน (Hersey , Blanchard and Johnson) ให้ความหมาย การบริหาร หมายถึงกระบวนการทำงานร่วมกับบุคคลและกลุ่มบุคคลซึ่งพร้อมด้วยปัจจัยทางการบริหาร ได้แก่ เครื่องมือต่าง ๆ งบประมาณ และเทคโนโลยี เพื่อที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

จากข้อมูลดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริหาร เป็นการทำกิจกรรมของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีการร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีการนำเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เข้ามาช่วยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน

การจัดการ (Management) หมายถึง เทคนิควิธีการเฉพาะ ซึ่งประกอบไปด้วยการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) และการควบคุมงาน (Controlling) มีการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น ๆ ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว คำว่า การจัดการมักจะใช้ในวงการธุรกิจ แต่อย่างไรก็ดี คำว่า การจัดการ (Management) กับคำว่า การบริหาร (Administration) มักจะใช้แทนกันได้ การ

จัดการ (Management) เป็นกลวิธีพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้ภารกิจ (Mission) ขององค์กรใด ๆ ประสบความสำเร็จ (Success) หรือบรรลุตามวิสัยทัศน์ (Vision) วัตถุประสงค์ (Objective) และ เป้าหมาย (Target) ขององค์กรนั้น การจัดการ มักจะใช้ในการบริหารธุรกิจเอกชน ดังนั้น คำว่า ผู้บริหารหรือผู้จัดการ จึงใช้เรียกผู้ดำรงตำแหน่งในระดับสูงของกิจการที่เป็นภาครัฐและภาคเอกชน มีท่านผู้รู้ทางการบริหารการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายคำว่าบริหารจัดการศึกษาไว้ดังนี้ ภิญโญ สาร (2546 : 23) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการศึกษา คือ กิจกรรมที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชนหรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม ค่านิยมหรือคุณธรรม ทั้งในด้านการสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผนและไม่เป็นระเบียบแบบแผน ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ชาญชัย อาจิน สมภาร (2544 : 40) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการศึกษา หมายถึง การใช้อิทธิพล ต่อคนกลุ่มหนึ่ง นั่นคือ นักเรียน เพื่อให้มีความเจริญงอกงามสู่วัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดโดยการชักกลุ่มคนกลุ่มที่สองซึ่งได้แก่ ครูในฐานะตัวแทน ดำเนินการเพื่อให้วัตถุประสงค์บรรลุผลสำเร็จ และสันติ บุญภิรมย์ (2552 : 53) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการศึกษา คือ การดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความรู้แก่เด็ก เยาวชน ประชาชน ตามรูปแบบของการศึกษาประเภท ต่าง ๆ เพื่อให้มีความเจริญงอกงามสู่วัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศโดยส่วนรวม

สันติ บุญภิรมย์ (2552 : 53) ได้ให้แนวคิดของหลักการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะบริหารงานตามภารกิจให้บรรลุผลสำเร็จได้นั้น ควรมีหลักการในการบริหารดังนี้

1. สถานศึกษาเป็นองค์กรทางสังคมประเภทให้บริการ ดังนั้นการบริหารในการพัฒนางานในทุกรูปแบบจึงเป็นหัวใจของสถานศึกษา
2. สถานศึกษาต้องยึดหลักความมุ่งหมายทางการศึกษาตามยุคตามสมัยมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดการศึกษาอย่างชัดเจน
3. สถานศึกษาจะพัฒนาไปได้ด้วยดี ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน
4. สถานศึกษาต้องยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอนและผู้เรียนสามารถพัฒนาได้
5. สถานศึกษาต้องยึดหลักการพัฒนาบุคลากรอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง
6. สถานศึกษาต้องยึดหลักการทำงานแบบประชาธิปไตยให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมตามขั้นตอนและตามความเหมาะสม
7. สถานศึกษาต้องยึดหลักการจัดสรรผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

8. สถานศึกษาต้องยึดหลักการใช้ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งเป็นการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอจากทุกฝ่ายและนำมาปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

9. สถานศึกษาต้องยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนตามกระบวนการประชาธิปไตย

10. สถานศึกษาต้องยึดหลักการวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกประเภท เนื่องด้วยการวัดผลการปฏิบัติงานเป็นการหาค่าของวิธีดำเนินการและผลผลิต แล้วนำค่านี้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อตรวจสอบว่าอยู่ในระดับใด คือการประเมินผลทั้งนี้เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาในโอกาสต่อไป

ดังนั้น หลักการบริหารสถานศึกษา คือ แนวทางที่นำยึดถือในการบริหารงานให้บังเกิดผลเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณภาพทางการศึกษา หรืออาจเป็นกิจกรรม ๆ ต่างที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคม หรือองค์กรอย่างรอบด้าน และสามารถเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งเป้าไว้ได้เป็นอย่างดี

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

ความหมายของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (School Based Management for Local Development : SBMLD) หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาที่ใช้โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับจัดการศึกษาตลอดชีวิต ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ให้ผู้เรียนในท้องถิ่นได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ มุ่งสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2551 : 1-5)

แนวความคิดพื้นฐานเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

แนวความคิดพื้นฐานเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (School Based Management for Local Development : SBMLD) มีจุดเริ่มต้นจากแนวคิดที่ว่า “การจัดการศึกษาต้องนำไปสู่การเป็นคนดี มีอาชีพสุจริตเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข” ทั้งสังคมไทยและสังคมโลก ไม่ใช่เป็นการจัดการศึกษาไปเพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนทุกคนมีความเป็นเลิศทางวิชาการแต่เพียงอย่างเดียว เพราะโดยธรรมชาติแล้ว มนุษย์แต่ละคนจะมีศักยภาพหรืออัจฉริยภาพที่แตกต่างกัน

การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนทุกคนมีความเป็นเลิศทางวิชาการแต่เพียงอย่างเดียว เป็นการจัดการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับหลักธรรมชาติในความแตกต่างกันของมนุษย์

เพราะเป็นการจัดการศึกษาที่ตั้งอยู่บนฐานความคิดที่ว่า “มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพหรืออัจฉริยภาพไม่แตกต่างกัน” หากได้รับการพัฒนาเหมือนกัน ก็จะมีความเป็นเลิศในด้านที่ได้รับการพัฒนานั้นได้

การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นสู่ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการแต่เพียงอย่างเดียวยังเป็นการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะกลุ่มผู้เรียนที่มีศักยภาพหรืออัจฉริยภาพด้านวิชาการแต่เพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น โดยไม่ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้เรียนที่มีศักยภาพหรืออัจฉริยภาพด้านอื่น ๆ ทำให้ผู้เรียนกลุ่มนี้ไม่ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และถูกบังคับให้เรียนรู้เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศด้านวิชาการ ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก หรืออาจเป็นไปได้เลย เท่ากับเป็นการทำร้ายกลุ่มผู้เรียนที่มีศักยภาพหรืออัจฉริยภาพด้านอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ด้านวิชาการ เพราะกลุ่มผู้เรียนเหล่านี้จะไม่มีความเป็นเลิศในด้านใดทั้งสิ้นเลย เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้ว และไม่มีโอกาสได้เรียนต่อก็จะไม่มีความรู้ที่จะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ กลายเป็นแรงงานไร้ฝีมือ ประกอบกับผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีฐานะยากจน มักไม่มีโอกาสได้เรียนต่อ ดังนั้น การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนทุกคน เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบศักยภาพหรืออัจฉริยภาพของตนเอง เพื่อที่จะได้ทำการพัฒนาให้มีความเป็นเลิศตามศักยภาพหรืออัจฉริยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคลสู่ความเป็นเลิศต่อไป

นอกจากนี้ โรงเรียนซึ่งเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีทรัพยากรสำหรับการใช้ในการจัดการศึกษาเป็นจำนวนมาก แต่ใช้ทรัพยากรดังกล่าวอย่างไม่คุ้มค่า กล่าวคือ โรงเรียนใช้ทรัพยากรต่าง ๆ จัดการศึกษาในระบบแต่เพียงอย่างเดียว ทั้ง ๆ ที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 21) พ.ศ.2545 มาตรา 15 ให้สิทธิแก่สถานศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยด้วย ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้แก่ เด็ก เยาวชน และประชาชน ในท้องถิ่นในระดับใด ระดับหนึ่ง หรือทุกระดับ ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น และกำหนดไว้ใน มาตรา 41 ว่าควรใช้โรงเรียนในสังกัดเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยการจัดการศึกษาตลอดชีวิตให้ เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ส่วนมาตรา 8(1) ได้กำหนดว่า ให้มีการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ (Formal Education) การศึกษานอกระบบ (Non-Formal Education) และการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) อันจะส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นคนดี มีอาชีพสุจริตสามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข โดยไม่ต้องอพยพย้ายถิ่นฐานไปทำงานในเมืองใหญ่หรือเมืองอุตสาหกรรม ทั้งให้เด็กและคนชราอยู่ในท้องถิ่นตามลำพัง ทำให้ครอบครัวขาดความอบอุ่น และชุมชนท้องถิ่นขาดความเข้มแข็ง ไม่มีพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าได้

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นกับนโยบายการศึกษาของชาติ

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น เป็นการบริหารจัดการศึกษาที่สนองตอบนโยบายการจัดการศึกษาของชาติ ซึ่งปรากฏตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนี้

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์และของประเทศไทย รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล การกีฬา ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

- 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
- 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 15 การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

1) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

2) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

3) การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อหรือแหล่งความรู้อื่น ๆ สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะ

เป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติและสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

4) ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษาเน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

5) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้เมื่อใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น และทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วน

หนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้ อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

มาตรา 27 ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

มาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น

หลักการสำคัญในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

1. หลักการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อันจะทำให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและการสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ ได้อย่างแท้จริง

2. หลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของผู้เรียน คือ การจัดการศึกษาตลอดชีวิตของโรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้โรงเรียนในสังกัดเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ตลอดชีวิต อันจะส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นคนดี มีอาชีพสุจริต สามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข โดยอพยพย้ายถิ่นฐานไปทำงานในเมืองใหญ่ หรือเมืองอุตสาหกรรม ทำให้ครอบครัวอบอุ่น และชุมชนเข้มแข็ง สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้

รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

เนื่องจากการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยการจัดการศึกษาตลอดชีวิต เป็นการจัดการศึกษาที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาและการสนองตอบความต้องการของ

ประชาชนในท้องถิ่น ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นคนดี มีอาชีพสุจริตสามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข ครอบครัวอบอุ่นและชุมชนเข้มแข็ง สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้ ดังนั้น รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นรูปแบบการบริหารที่มีผู้มีส่วนได้เสียของโรงเรียนเป็นหลัก ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียของโรงเรียนได้แก่ ผู้เรียน พ่อ แม่ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

1. เสริมสร้างความเข้มแข็งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สามารถเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนสามารถแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

2. จัดการศึกษาในระบบ ให้ผู้เรียนมีผลการเรียนที่ดีและมีความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของแต่ละบุคคล โดยการส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี และได้รับการพัฒนาหรือส่งเสริมให้ผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ เพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของผู้เรียนแต่ละคน จนกลายเป็นมืออาชีพด้านนั้น ๆ ซึ่งสามารถนำไปประกอบอาชีพสุจริตในท้องถิ่นได้

3. จัดการศึกษานอกระบบ โดยการส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนจัดการฝึกอบรมให้ความรู้ตามความต้องการของเด็ก เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นเพื่อให้มีทักษะชีวิตและมีอาชีพที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข

4. จัดการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนจัดหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายตามความต้องการของเด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้เด็ก เยาวชนและประชาชนได้เรียนรู้ตามความต้องการและตามศักยภาพของแต่ละบุคคล จนสามารถนำไปประกอบอาชีพและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข

5. สร้างวิสาหกิจชุมชนโดยการพัฒนาคนในท้องถิ่น ด้วยการดำเนินการจัดตั้งกิจการของชุมชนที่เกิดจากการรวมตัวกันของประชาชนในท้องถิ่น ดำเนินการประกอบธุรกิจร่วมกัน นำไปสู่การสร้างรายได้และการพึ่งพาตนเองของครอบครัวและชุมชน

ทั้งนี้ โรงเรียนจะต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้ทุกระดับชั้นมีสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม 2 ส่วน ประกอบด้วย

1) สาระการเรียนรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในท้องถิ่น เช่น ประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น วิถีชีวิตท้องถิ่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น อาชีพท้องถิ่น ภัยธรรมชาติของท้องถิ่น เป็นต้น

2) สาระเรียนรู้ที่นำไปสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของผู้เรียนแต่ละคน กล่าวคือ โรงเรียนต้องมีโปรแกรมการเรียนรู้หรือแผนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตามความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ที่ตรงกับอัจฉริยภาพของตนเอง ทั้งโปรแกรมการด้านวิชาการ โปรแกรมการเรียนรู้ด้านดนตรี โปรแกรมการเรียนรู้ด้านกีฬา และโปรแกรมด้านศิลปกรรม ฯลฯ ซึ่งหากผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่เป็อัจฉริยภาพของตนเองเต็มตามศักยภาพตั้งแต่ยังเป็นเด็กเล็ก ๆ แล้วเมื่อผู้เรียนจบมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้เรียนก็จะมี ความเก่งหรือเชี่ยวชาญด้านนั้น ๆ ในระดับมืออาชีพ หรือที่เรียกว่า มีความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของตนเอง

3) จัดการศึกษานอกระบบ ให้เด็ก เยาวชน และประชาชนนอกระบบโรงเรียนได้รับการพัฒนาหรือได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ เพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของแต่ละบุคคล จนกลายเป็นมืออาชีพ ด้านนั้น ๆ ซึ่งสามารถนำไปประกอบอาชีพสุจริตในท้องถิ่นได้ โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนจัดการฝึกอบรมให้ความรู้ตามต้องการของเด็ก เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้มีทักษะชีวิตและมืออาชีพที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข

4) จัดการศึกษตามอัธยาศัยให้เด็ก เยาวชน และประชาชนนอกระบบโรงเรียนได้รับการพัฒนาหรือได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ เพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของแต่ละบุคคล จนกลายเป็นมืออาชีพด้านนั้น ๆ ซึ่งสามารถนำไปประกอบอาชีพสุจริตในท้องถิ่นได้ โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนจัดหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายตามความต้องการของเด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้เด็ก เยาวชนและประชาชนได้เรียนรู้ตามความต้องการและตามศักยภาพของแต่ละบุคคล จนสามารถนำไปประกอบอาชีพและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข

ยุทธศาสตร์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

1. วิสัยทัศน์

“โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยการจัดการศึกษาตลอดชีวิต”

2. พันธกิจ

- 1) การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาการศึกษา
- 2) พัฒนาท้องถิ่นด้วยการจัดการศึกษาตลอดชีวิต (จัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) เพื่อรองรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ตามความต้องการของเด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น สู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของแต่ละบุคคล
- 3) พัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อรองรับและสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

3. จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา

1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเข้มแข็งจนสามารถเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

2) โรงเรียนจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีและได้รับการพัฒนาหรือส่งเสริมให้มีความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล เพื่อนำไปสู่การประกอบอาชีพสุจริตในท้องถิ่นได้

3) โรงเรียนจัดการฝึกอบรมตามความต้องการของเด็ก เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่น ให้มีความรู้ มีทักษะหรือมีอาชีพที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้

4) โรงเรียนจัดหาและให้บริการแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายตามความต้องการและตามศักยภาพของเด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น ให้มีความรู้ มีทักษะหรือมีอาชีพที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้

4. ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาความเข้มแข็งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวทางการพัฒนา

1.1 ให้ความรู้และเสริมสร้างประสบการณ์ในเรื่องบทบาทหน้าที่แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการจัดการศึกษาในระบบ

แนวทางการพัฒนา

2.1 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

2.2 จัดหาและพัฒนาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน

2.3 จัดหาและพัฒนาคุณภาพครู

2.4 พัฒนากระบวนการเรียนการสอน

2.5 พัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2.6 พัฒนาการบริหารจัดการศึกษา

2.7 พัฒนาการประกันคุณภาพภายใน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบ

แนวทางการพัฒนา

3.1 จัดการฝึกอบรมให้ความรู้และประสบการณ์ตามความต้องการของเด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น

3.2 ประสานขอความร่วมมือสถาบันการศึกษา ส่วนราชการหรือหน่วยงาน ภาคเอกชน เพื่อจัดการฝึกอบรมให้ความรู้และประสบการณ์ตามความต้องการของเด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

แนวทางการพัฒนา

4.1 จัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายตามความต้องการของเด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น

4.2 ประสานขอความร่วมมือสถาบันการศึกษา ส่วนราชการหรือหน่วยงาน ภาคเอกชน เพื่อให้บริการแหล่งเรียนรู้ตามความต้องการของเด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีดังนี้

4. ด้านวิชาการ

1.1 มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายและทิศทางการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา

1.2 มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านทั้ง ในและนอกโรงเรียน

1.3 มีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร รายวิชา และหลักสูตรวิชาชีพที่สอดคล้อง กับความต้องการของท้องถิ่น

1.4 มีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการการทำงานเป็นกลุ่ม

1.5 มีส่วนร่วมในการเป็นผู้สอนหรือผู้ช่วยสอนตามความจำเป็น เหมาะสม

1.6 มีส่วนร่วมในการเสนอแนะวิทยาการและเทคนิคการสอนใหม่ๆ

1.7 มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนสนับสนุน สื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ

1.8 มีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานด้านผู้เรียน และการดำเนินงาน เพื่อให้ผู้เรียนที่บรรลุผลตามเกณฑ์มาตรฐาน

1.9 มีส่วนร่วมในการตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

1.10 มีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานให้สถานศึกษาเป็น ศูนย์บริการด้านวิชาการ ที่สามารถเชื่อมโยง หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการในที่อื่น

1.11 มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการ ของผู้เรียนและชุมชนท้องถิ่น

1.12 พิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา

1.13 ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความสามารถ พิเศษให้ได้รับการพิจารณาเป็นรายบุคคลให้มากที่สุด

2. ด้านงบประมาณ

2.1 ให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวทาง และมีส่วนร่วมในการบริหารการเงิน และ งบประมาณของโรงเรียน

2.2 การแสวงหาและให้การสนับสนุนด้านการเงิน วัสดุครุภัณฑ์ อุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนวิทยากร ภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.3 จัดหาทรัพยากรจากภายนอกเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา

2.4 จัดสรรการใช้งบประมาณทั่วไปและงบประมาณพิเศษที่ได้รับจากภายนอก

2.5 ตรวจสอบดูแลการใช้งบประมาณปกติและงบประมาณพิเศษที่ได้รับจาก ภายนอก

2.6 จัดหาทุนการศึกษา อุปกรณ์การศึกษาและสิ่งจำเป็นอื่น ๆ แก่ผู้เรียนที่ขาดแคลน และไม่สามารถพึ่งตนเองได้

2.7 พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณซึ่งเป็น แผนการใช้จ่ายเงินของโรงเรียน

2.8 พิจารณาให้ความเห็นชอบกรณีที่มีผู้อุทิศเงินให้แก่สถานศึกษาแบบมีเงื่อนไข

2.9 พิจารณาให้ความเห็นชอบโครงการเรียกเก็บเงินค่าบำรุงการศึกษา

2.10 พิจารณาให้ความเห็นชอบในกรณีที่มีการยกเว้นให้นักเรียนคนใดไม่ต้อง ชำระเงินค่าบำรุงการศึกษา

2.11 พิจารณาให้ความเห็นชอบในกรณีที่มีการขอใช้จ่ายจากเงินรายได้สะสมของ โรงเรียน

3. ด้านบริหารงานบุคคล

- 3.1 มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลแก่องค์กรปกครองท้องถิ่น
- 3.2 สนับสนุนบุคลากรตามที่โรงเรียนต้องการ
- 3.3 มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแผนการพัฒนาคูและบุคลากรอื่นๆ ของโรงเรียน
- 3.4 มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลงานการจัดการเรียนการสอนของครู
- 3.5 ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่สถานศึกษาและช่วยเหลือสนับสนุน สร้างขวัญและกำลังใจ ในการดำเนินงานของสถานศึกษา
- 3.6 มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพิจารณาจำนวนครูต่อจำนวนนักเรียน
- 3.7 มีส่วนร่วมในการบริหารงานบุคคลตามที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือหนังสือสั่งการที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. ด้านบริหารทั่วไป

- 4.1 ศึกษาและทำความเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของชุมชนท้องถิ่นที่ตั้งของสถานศึกษา
- 4.2 มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา ได้แก่ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาแผนพัฒนาการศึกษาสามปี แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณของโรงเรียน และแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาของโรงเรียน
- 4.3 พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาสถานศึกษา ทั้ง แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาแผนพัฒนาการศึกษาสามปี แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณของโรงเรียน และแผนปฏิบัติ การประจำปีการศึกษาของโรงเรียน
- 4.4 ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนงานของโรงเรียนและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง
- 4.5 ประสานงานกับองค์กรในท้องถิ่น ทั้งภาครัฐและเอกชนเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อการพัฒนาโรงเรียนและให้มีการใช้บริการของชุมชน และร่วมพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น
- 4.6 แต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการเพื่อดำเนินงาน อย่างไร อย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมาย
- 4.7 สนับสนุนให้มีการดำเนินงานธุรการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4.8 ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน และเป็นศูนย์บริการความรู้แก่ชุมชน

4.9 ส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนใช้สถานที่ของสถานศึกษาเพื่อทำกิจกรรมของชุมชน

4.10 ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการบริการด้านต่างๆ แก่นักเรียนและชุมชน เช่น ด้านสุขภาพ อนามัย กิจกรรมสหกรณ์ ฯลฯ

4.11 ส่งเสริม สนับสนุนโครงการ/กิจกรรมต่างๆของโรงเรียนและนักเรียน

4.12 ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.13 ส่งเสริม สนับสนุนในการประสานงานหน่วยงานภายนอกให้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาโรงเรียน เช่น สถาบันการศึกษา ส่วนราชการ หน่วยงานทางด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม หรือหน่วยงานภาคเอกชน

4.14 สนับสนุน ส่งเสริมให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ และแหล่งรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.15 สนับสนุนและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการต่างๆของโรงเรียน เช่น โครงการอาหารกลางวัน งานประจำปีของโรงเรียน กีฬาประจำปีของโรงเรียน งานประเพณีตามเทศกาล งานห้องสมุด งานประชาสัมพันธ์โรงเรียน งานด้านศาสนาและวัฒนธรรม

4.16 มีส่วนร่วมในการกำกับและติดตาม การดำเนินงานตามแผนพัฒนาของสถานศึกษา

4.17 มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการกำกับและติดตามร่วมกับโรงเรียน

4.18 มีส่วนร่วมในการดำเนินการกำกับ ติดตาม การดำเนินงานของสถานศึกษาตามแผนที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีการสังเกต สัมภาษณ์แบบสอบถาม ประชุม ฯลฯ

4.19 ส่งเสริม และสนับสนุน ให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและได้มาตรฐาน

4.20 สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดทำข้อมูล สารสนเทศเกี่ยวกับจำนวนผู้เรียน การคมนาคม สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน และข้อมูลอื่นที่จำเป็นให้เป็นปัจจุบัน

4.21 มีส่วนร่วมในการสอดส่องพฤติกรรมของนักเรียน

4.22 สนับสนุนและจัดหาที่เรียนให้แก่เด็กในพื้นที่บริการได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง

4.23 ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

4.24 สนับสนุนให้เด็กพิการได้มีการเรียนทุกคน

4.25 สอดส่องดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการ หรือ หูพดพิการ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง

4.26 สนับสนุน ส่งเสริมการทำงานร่วมกับองค์กรพิทักษ์เด็กและสตรี

4.27 มีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของโรงเรียน

4.28 มีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานโดยภาพรวม

4.29 การมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบและรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้มแข็งจนสามารถเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ เพื่อให้โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

2. เพื่อพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารโดยใช้โรงเรียนในสังกัดเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยการจัดการศึกษาตลอดชีวิต (การจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย) ตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ตลอดชีวิตสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของแต่ละบุคคล จนสามารถประกอบอาชีพได้ หรือสามารถนำทรัพยากรในท้องถิ่นไปใช้ในการประกอบอาชีพอย่างครบวงจร ทั้งการผลิตวัตถุดิบ การอุตสาหกรรม การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การขาย การประชาสัมพันธ์ และการตลาด ซึ่งจะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถประกอบอาชีพอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข โดยไม่ต้องย้ายถิ่นฐานไปทำงานหรือประกอบอาชีพในเมืองใหญ่ อันจะทำให้ครอบครัวอบอุ่น และชุมชนเข้มแข็ง

3. เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพและมีความคล่องตัวในการจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาคุณภาพของเด็ก เยาวชน และประชาชนทุกคนในท้องถิ่นให้มีความเป็นเลิศตามศักยภาพและอัจฉริยภาพของแต่ละบุคคล

เป้าหมาย

โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง แต่เนื่องจากโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจหลักคือการจัดการศึกษาในระบบให้แก่นักเรียน ดังนั้น โรงเรียนที่จะประสบความสำเร็จในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี จึงควรเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพได้มาตรฐานหรือผ่านเกณฑ์การประเมินของ สมศ. ในระดับดีขึ้นไป ทุกมาตรฐาน

ผลลัพธ์ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

ประชาชนในท้องถิ่นเป็นคนดี มีอาชีพสุจริต สามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข

เงื่อนไขที่เอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

1. องค์ประกอบส่วนท้องถิ่น

1.1 องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นมีความมุ่งมั่นในการจัดการศึกษา เพื่อบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก : คนไทยเป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข

มาตรฐานที่ 2 แนวการจัดการศึกษา : จัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญและการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน

มาตรฐานที่ 3 แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ : การสร้างวิถีการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ให้เข้มแข็ง

1.2 องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นมีคณะกรรมการที่ปรึกษาในการจัดการศึกษาหรือคณะกรรมการการศึกษา (Education Board) เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้บริหารองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นในการกำหนดนโยบายด้านการศึกษา ช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติตามนโยบายด้านการศึกษาขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่น และติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายด้านการศึกษา

1.3 องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นมีนโยบายกระจายอำนาจไปสู่โรงเรียน ดังนี้

1) ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างแท้จริง

2) ให้โรงเรียนมีความคล่องตัวในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

3) ใช้โรงเรียนในสังกัดเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ตลอดชีวิต

1.4 องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นสนับสนุนการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดองค์ประกอบส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2551

1.5 องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น โดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นไว้ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่น และมีการแปลง

ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นไปสู่การปฏิบัติในแผนพัฒนาสามปีและในข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. สำนัก/กอง/ส่วนการศึกษา

2.1 สำนัก/กอง/ส่วนการศึกษา มีความสามารถในการส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนมีความพร้อม เพื่อรองรับการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการศึกษา 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป

2.2 สำนัก/กอง/ส่วนการศึกษา มีความสามารถในการส่งเสริม สนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเข้มแข็ง จนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างแท้จริง

2.3 สำนัก/กอง/ส่วนการศึกษา มีความสามารถในการส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ตลอดชีวิต

2.4 สำนัก/กอง/ส่วนการศึกษา มีความสามารถในการส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2551

2.5 สำนัก/กอง/ส่วนการศึกษา มีความมุ่งมั่นในการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น โดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นไว้ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการของสำนัก/กอง/ส่วนการศึกษา

2.6 สำนัก/กอง/ส่วนการศึกษา แปลงยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นไปสู่การปฏิบัติในแผนพัฒนาการศึกษาสามปีของสำนัก/กอง/ส่วนการศึกษา

3. โรงเรียน

3.1 โรงเรียนมีผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีความสามารถและมีความพร้อม เพื่อรองรับการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการศึกษา 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

3.2 โรงเรียนมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เข้มแข็ง สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างแท้จริง

3.3 โรงเรียนมีความยินดีและประสงค์ที่จะเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ตลอดชีวิต

3.4 โรงเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2551

3.5 โรงเรียนมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น โดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นไว้ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาของโรงเรียน

3.6 โรงเรียนมีการแปลงยุทธศาสตร์การพัฒนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นไปสู่การปฏิบัติในแผนพัฒนาการศึกษาสามปี และในแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณของโรงเรียน(กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2551 : 1-10)

แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร

แนวคิดการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam)

มนิดา เจริญภูมิ (2559 : 26-33) อธิบายรูปแบบการประเมิน CIPP Model ดังนี้

1. การประเมินบริบทหรือสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินสถานะแวดล้อมเป็นรูปแบบพื้นฐานของการประเมินโดยทั่วไป เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผลเพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการและเงื่อนไขที่เป็นจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ยังช่วยในการวินิจฉัยปัญหาเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ การประเมินสถานะแวดล้อมนี้มีลักษณะต่างๆที่สำคัญมากมาย จัดเป็นการวิเคราะห์ขนาดใหญ่ (Macro Analytic) เป็นตัวกำหนดขอบเขตของการประเมินการบรรยายและการวิเคราะห์สถานะแวดล้อม นอกจากนี้ยังช่วยให้ทราบถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องและมีความสำคัญสำหรับการบรรลุเป้าหมายการประเมินสถานะแวดล้อมทำให้ได้มาซึ่งการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ โดยอาศัยการวินิจฉัยและการจัดเรียงลำดับปัญหาให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานการณ์

วิธีการประเมินสถานะแวดล้อม มี 2 วิธี คือ

- 1) Contingency Mode
- 2) Congruence Mode

Contingency Mode เป็นการประเมินสถานะแวดล้อมเพื่อหาโอกาสและแรงผลักดันจากภายนอกระบบ (Opportunities and Pressure Outside of the Immediate System) เพื่อให้ได้ข้อมูลมาพัฒนาส่งเสริมโครงการให้ดีขึ้นโดยใช้การสำรวจปัญหาภายในขอบเขตที่กำหนดอย่าง กว้าง ๆ เช่น การสำรวจงานวิจัยและวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง การประเมินค่านิยมของชุมชนข้อเสนอแนะต่างๆ แนวโน้มของการพัฒนาเศรษฐกิจ สถิติประชากร ฯลฯ การสำรวจปัญหาเหล่านี้ทำให้สามารถคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตซึ่งมีประโยชน์ในการวางแผนโครงการต่อไป

Congruence Mode เป็นการประเมินโดยการเปรียบเทียบระหว่างการปฏิบัติจริง (Actual Result) กับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ การประเมินแบบนี้ทำให้เราทราบว่าวัตถุประสงค์ใดบ้างที่ไม่สามารถจะบรรลุเป้าหมายได้

ในการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับสถานะแวดล้อมมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดทิศทางของหน่วยที่จะประเมินเพื่อที่จะได้สอดคล้องกับนโยบายและการตัดสินใจในการบริหารของระบบดังนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างนักประเมินกับผู้บริหารนักประเมินจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการตัดสินใจในปัจจุบัน และข้อมูลเกี่ยวกับโครงการที่ต้องการใช้เพื่อการตัดสินใจในอนาคตให้แก่ผู้บริหาร

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจความเหมาะสมของแผนงานต่างๆที่จัดขึ้น โดยดูว่าข้อมูลนั้นจะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ซึ่งมักจะประเมินในด้านต่างๆ คือ

- 1) ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการ
- 2) ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
- 3) การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้ เช่น หน่วยงานที่จะช่วยเหลือเวลา เงินทุน อาคาร สถานที่ อุปกรณ์ และเครื่องมือ

ผลที่ได้จากการประเมินปัจจัยเบื้องต้น คือ การวิเคราะห์รูปแบบของวิธีการที่ใช้ในรูปของราคาและกำไร (Cost and Benefit) ที่จะได้รับโดยการประเมินในด้านอัตราค่าแรงเวลา งบประมาณ วิธีการที่มีศักยภาพแต่ถ้าเป็นการประเมินด้านการศึกษาผลกำไรอาจจะไม่อยู่ในรูปตัวเลขก็ได้ การประเมินปัจจัยเบื้องต้นนี้จะช่วยให้ข้อมูลที่ตัดสินใจได้ว่าควรตั้งวัตถุประสงค์เชิงปฏิบัติอย่างไร ใช้อัตราค่าแรงเท่าใด วางแผนงานและดำเนินการอย่างไร ซึ่งจะแตกต่างจากการประเมินสถานะแวดล้อมในแง่ที่ว่า การประเมินปัจจัยเบื้องต้นเป็นการทำเฉพาะกรณีนั้นๆ และวิเคราะห์ภายในโครงการเท่านั้น

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เมื่อแผนดำเนินการได้รับการอนุมัติและลงมือทำการประเมินกระบวนการจำเป็นต้องได้รับการเตรียมการเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) แก่ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการทุกลำดับขั้นการประเมิน กระบวนการมีวัตถุประสงค์ใหญ่อยู่ 3 ประการ คือ

1) เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการหรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้

2) เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผนงาน

3) เพื่อเป็นรายงานสะสมถึงการปฏิบัติต่างๆที่เกิดขึ้น

สรุปคือ ภายใต้อาการประเมินกระบวนการสารสนเทศจะถูกรวบรวมและนำเสนอเท่าที่ผู้ดำเนินโครงการต้องการสารสนเทศนั้นอาจจะบ่อยทุกวัน ถ้าจำเป็นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงระยะแรก ๆ ของโครงการทั้งนี้การประเมินนี้ไม่เพียงแต่ให้สารสนเทศที่ต้องการแก่ผู้ตัดสินใจในการคาดคะเนล่วงหน้าและการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาเท่านั้น แต่ยังต้องบันทึกสารสนเทศของกระบวนการสำหรับแปลความหมายของความสำเร็จของโครงการด้วย

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จไม่เฉพาะเมื่อสิ้นสุด วัฏจักรของโครงการเท่านั้นแต่ยังมีความจำเป็นอย่างยิ่งในระหว่างการพัฒนาโครงการด้วย

ระเบียบวิธีทั่ว ๆ ไป ของการประเมินผลผลิตจะรวมถึงต่อไปนี้เข้าไว้ด้วยกันคือการดูว่าการกำหนดวัตถุประสงค์นั้นนำไปใช้ได้หรือไม่ เกณฑ์ในการวัดที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมคืออะไรเปรียบเทียบผลที่วัดมาได้ด้วยมาตรฐานสัมบูรณ์ (Absolute Criteria) หรือมาตรฐานสัมพัทธ์ (Relative Criteria) ที่กำหนดไว้ก่อนและทำการแปลความหมายถึงเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้นโดยอาศัยรายงานจากการประเมินผลผลิตจะประเมินสิ่งที่มีอยู่ว่าบรรลุเป้าหมายใด อย่างมีระบบโดยที่การประเมินสถานะแวดล้อมจะพิจารณาระบบคดขยั่วส่วนรวมและการประเมินผลผลิตจะพิจารณาความหมาย เปลี่ยนแปลงระบบ ดังนั้น การประเมินสถานะแวดล้อมจึงแสดงที่สิ่งจำเพาะในรูปที่การประเมินผลผลิตจะนำไปใช้ในภายหลัง

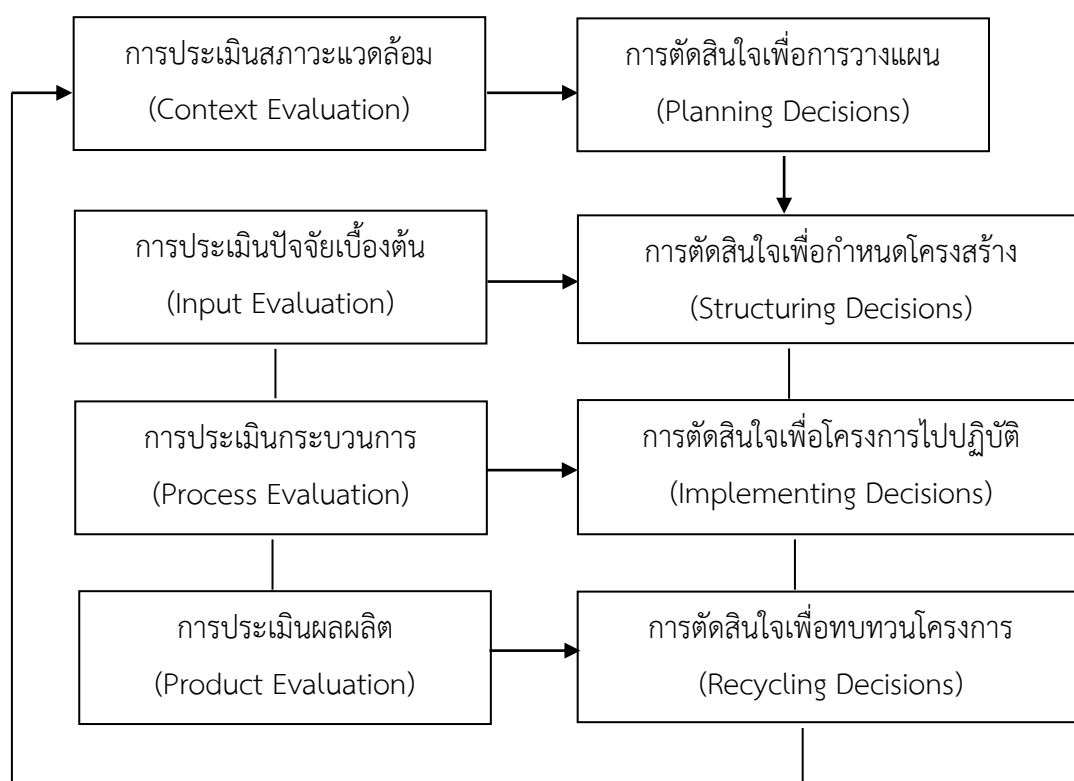
การประเมินปัจจัยและการประเมินผลผลิตสามารถที่จะแยกให้เห็นได้ง่ายสำหรับการประเมินปัจจัยจะเกิดขึ้นก่อนการดำเนินการเปลี่ยนแปลงโครงการและการประเมินผลผลิตจะเกิดขึ้นในระหว่างและหลังโครงการในขณะที่การประเมินสถานะแวดล้อมกำหนดสิ่งจำเพาะสำหรับการประเมินผลผลิตการประเมินปัจจัยก็แสดงสิ่งจำเพาะสำหรับการประเมินกระบวนการ การตัดสินใจโดยใช้การประเมินปัจจัยพื้นฐาน โดยเฉพาะสำหรับการวางแผนการประเมินผลผลิต ขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการประเมินปัจจัย คือการประเมินความเหมาะสมของกระบวนการที่เลือกและแผนการประเมินผลผลิตซึ่งสามารถประยุกต์เข้าเป็นส่วนหนึ่งของระเบียบปฏิบัติได้

การประเมินผลผลิตจะสืบสาวสิ่งที่มีอยู่ว่าได้รับบรรลุวัตถุประสงค์ไปแล้ว หรือกำลังจะบรรลุแต่การประเมินกระบวนการจะประเมินสิ่งที่มีอยู่ว่าระเบียบการนั้นได้รับการกระทำไปตามที่ตั้งใจไว้หรือไม่ การประเมินทั้ง 2 ชนิด จะให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับการควบคุมและพัฒนาการเปลี่ยนแปลงระเบียบปฏิบัติในกระบวนการประเมินกระบวนการทำให้สามารถที่จะลงความเห็น

ได้ว่าการนำระเบียบปฏิบัติไปทำจริงนั้นตรงหรือไม่กับแบบที่วางไว้และการประเมินผลช่วยให้ตกลงใจได้ว่าวัตถุประสงค์นั้นบรรลุหรือไม่ สารนิเทศทั้ง 2 ชนิดร่วมกันจะแสดงให้เห็นอย่างหนักแน่นถึงสาเหตุมากกว่าอันใดอันหนึ่งโดยลำพังในการตัดสินใจว่าระเบียบปฏิบัตินั้น ควรดำเนินต่อไปโดยมีการแก้ไขหรือว่าจะต้องกลับไปเริ่มต้นใหม่ทั้งหมด ถึงแม้จะเพิ่มหน้าที่ในการควบคุมโครงการเข้ามาด้วยการประเมินทั้งสองก็ยังคงอำนวยความสะดวกและช่วยอธิบายถึงผลที่ได้จากโครงการอยู่

การประเมินผลผลิตรายงานว่าวัตถุประสงค์นั้นมีผลสัมฤทธิ์หรือไม่ การประเมินกระบวนการจะแสดงให้เห็นถึงรากฐานสำหรับการแปลความหมาย เหตุผลสำหรับสิ่งที่ได้มานั้นคือ ถ้าไม่ปรากฏผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ก็จำเป็นจะต้องรู้ว่าระเบียบปฏิบัติที่ตั้งใจไว้ นั้นได้ถูกนำไปปฏิบัติจริงหรือไม่การประเมินกระบวนการจะให้สารนิเทศสำหรับทำความเข้าใจในข้อนี้และถ้าปรากฏผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์

สตฟเฟิลบีม ได้ให้ความหมายของการประเมิน ว่าเป็นกระบวนการของการบรรยาย การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม ซึ่งในการประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศที่สำคัญ มุ่งประเมิน 4 ด้านคือ การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ประเภทของการประเมินและลักษณะการตัดสินใจตามกรอบความคิดของรูปแบบการประเมิน ชิป แสดงได้ดังแผนภาพต่อไปนี้



แผนภาพที่ 2.1 รูปแบบความสัมพันธ์ของการประเมินและการตัดสินใจ

2. การปรับปรุง CIPP model

CIPP model มีการประเมินผลผลิต (Process Evaluation) ที่หมายถึงผลลัพธ์ (Outcomes) ของโครงการนั้น ซึ่งค่อนข้างมีความคลุมเครือและมีความเฉพาะในวงแคบ Stufflebeam และคณะ (2002 ,2007) จึงได้ปรับปรุงพิจารณาผลของโครงการให้มีความชัดเจน กว้างขวาง และครอบคลุมความต้องการทางสังคมมากขึ้น โดยการปรับปรุงมิติของการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ให้ครอบคลุมถึง ผลกระทบ (Impact) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ความยั่งยืน (Sustainability) และ การถ่ายทอดความสำเร็จ (Transportability) ของการดำเนินงาน โมเดลจึงถูกปรับเปลี่ยนชื่อเป็น CIPPIEST ซึ่งจัดเป็นกระบวนการประเมินเชิงระบบที่เน้นการเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ให้ผู้บริหารใช้ตัดสินใจ เพื่อพัฒนาระบบ/สถาบัน/แผนงาน/โครงการ การกำหนดโมเดล CIPPIEST ไปประยุกต์ใช้ในการประเมินให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้ประเมินควรพิจารณาถึงความเหมาะสมกับสถานการณ์ โดยคำนึงถึงบริบท สภาพแวดล้อม ความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมิน และช่วงเวลาที่เข้าไปทำการประเมิน

3. รูปแบบการประเมิน CIPPIEST และการนำไปใช้

รัตนะ บัวสนธิ์ (2556 : 23) รูปแบบการประเมิน CIPPIEST คือส่วนปรับขยายของรูปแบบการประเมิน CIPP โดยปรับขยายการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ออกเป็นการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) การประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) และการประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability Evaluation) ของสิ่งที่ได้รับการประเมินซึ่งมักได้แก่ โครงการ แผนงาน หรือสิ่งแทรกแซงต่าง ๆ โดยที่ส่วนขยายของมิติการประเมินที่เพิ่มขึ้นนี้มีความหมายครอบคลุมรวมถึงการประเมินผลผลิตเดิมและการประเมินผลลัพธ์นั่นเอง ทั้งนี้ความหมายของมิติการประเมินที่เพิ่มขึ้น พิจารณาได้จากการตั้งคำถามการประเมิน (Evaluation Questions) แต่ละมิติดังนี้ (Stufflebeam, Gulickson and Wingate, 2002 : 66 ; Stufflebeam and Shinkfield, 2007 : 327)

3.1 การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) เป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่า สิ่งที่ได้รับผลประโยชน์ (จากโครงการหรือสิ่งแทรกแซง) ได้รับเกินไปกว่าเป้าหมายความต้องการที่จะได้รับตอบสนองความต้องการจำเป็นนั้นคืออะไรบ้าง คำถามนี้ชี้ให้เห็นว่าไม่ว่าสิ่งที่ได้รับเกินไปกว่าที่กำหนดไว้นั้นจะเป็นไปในทางบวกหรือทางลบ ก็ล้วนแต่เป็นผลกระทบทั้งสิ้น

3.2 การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) เป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่า โครงการหรือสิ่งแทรกแซงบรรลุตอบสนองความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์ได้อย่างครอบคลุมหรือไม่

3.3 การประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) เป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่าแนวทางการปฏิบัติอย่างเป็นระบบหรือเป็นทางการเกี่ยวกับการนำโครงการไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืนคืออะไร คำถามดังกล่าวมุ่งพิจารณาประเมินความคงอยู่หรือความต่อเนื่องในการทำโครงการที่ประสบผลสำเร็จไปใช้รวมถึงวิธีการในการรักษาไว้ซึ่งความสำเร็จของโครงการดังกล่าว

3.4 การประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability Evaluation) เป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่า มีการนำโครงการหรือสิ่งแทรกแซงที่ประสบความสำเร็จไปประยุกต์หรือปรับปรุงใช้ในที่อื่น ๆ หรือไม่

จะเห็นว่ามิติการประเมินที่เพิ่มขึ้นทั้ง 4 ด้าน จากการขยายการประเมินผลผลิตตามรูปแบบการประเมิน CIPP เดิมนั้นแท้ที่จริงก็คือการประเมินในส่วนที่ สดฟิเลบีม เรียกว่า “ผลลัพธ์” (Outcomes) ของโครงการนั่นเอง เพียงแต่เป็นการจำแนกและตั้งคำถามการประเมินให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้นวิธีการนำรูปแบบการประเมิน CIPPIEST ไปใช้จึงยังคงมีลักษณะเช่นเดียวกับการใช้รูปแบบการประเมิน CIPP ที่กล่าวผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับคุณค่าของรูปแบบการประเมินทั้งที่เป็นการประเมินเป็นระยะๆ และการประเมินสรุปรวม

สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาท้องถิ่น

ปัจจุบันมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นจำนวน 7,853 แห่ง ประกอบด้วย อบจ. 75 แห่ง อบต. 6,157 แห่ง เทศบาล 1,619 แห่ง กรุงเทพมหานคร 1 แห่งและเมืองพัทยา 1 แห่ง โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามีเพียง 6.3 ของนักเรียนทั้งประเทศ ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามีเพียง 2 แห่ง เท่านั้น คือ กรุงเทพมหานคร มีวิทยาลัยแพทยศาสตร์และวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์และเทศบาลนครปฐมซึ่งเปิดสอนถึงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สำหรับด้านคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รอบแรก (พ.ศ. 2544 - 2548) พบว่า สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคุณภาพระดับดีสูงกว่าในภาพ รวมทั้งประเทศและสูงกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเกือบทุกมาตรฐาน

สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนน้อยถึงร้อยละ 96.3 ที่ยังไม่ได้จัดการศึกษาในระบบนั้น ได้มีการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น

1. จุดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. การส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ ศูนย์กีฬาและนันทนาการ เป็นต้น
3. การใช้ความรู้และการฝึกอบรมอาชีพในสาขาต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและสังคม
4. การจัดอบรมและกิจกรรมให้ความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันและการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ เช่น สุขอนามัย ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศิลปวัฒนธรรม และการกีฬา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนอกจากจะมีบทบาทในการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีบทบาทในกรณีมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของรัฐในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านงบประมาณและทรัพย์สิน ด้านวิชาการ เช่น การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน การระดมผู้รู้ในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังมีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา กรรมการเขตพื้นที่การศึกษา กรรมการที่ปรึกษาหรือกรรมการอื่น ๆ

เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกในการกระจายอำนาจทางการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วจะเห็นได้ว่ามีทั้งจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ดังนี้

1. ด้านจุดแข็ง อปท. หลายแห่งมีทรัพยากรเพียงพอที่จะสนับสนุนการศึกษาในท้องถิ่น ประกอบกับ อปท. มีพื้นที่ขนาดเล็กและมีโรงเรียนที่อยู่ในความดูแลไม่มาก จึงสามารถสนับสนุนการศึกษาได้อย่างเต็มที่ อปท. สามารถจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นเหมาะสมและ

สอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลาย และวิถีชีวิตของท้องถิ่นได้ดีกว่า เนื่องจากมีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ และ อปท. สามารถมีจุดเน้นด้านการศึกษาที่เฉพาะเจาะจงได้ทั้งในเชิงกลุ่มเป้าหมายและในเชิงเนื้อหา รวมทั้งจุดเน้นเชิงรูปแบบการจัดการศึกษาซึ่งสามารถกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมกับเนื้อหาและกลุ่มเป้าหมายได้ชัดเจน สามารถสร้างเอกลักษณ์และริเริ่มนวัตกรรมทางการศึกษาได้ นอกจาก อปท. ยังมีพันธะกับประชาชนสูงทั้งพันธะทางสังคมและการเมือง

2. ด้านจุดอ่อน ผู้บริหาร อปท. สมาชิกสภาท้องถิ่นและบุคลากรท้องถิ่นส่วนหนึ่งยังไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาและไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ด้านการศึกษา และมักจะขาดความต่อเนื่องของนโยบายการศึกษา เมื่อมีการเปลี่ยนผู้บริหาร อปท. ส่วนหนึ่งที่รับถ่ายโอนสถานศึกษายังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ด้านการศึกษาเนื่องจากอยู่ในช่วงเริ่มแรกของการถ่ายโอน อปท. ส่วนหนึ่งยังมีปัญหาขาดแคลนศึกษานิเทศก์และขาดการนิเทศอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้สถานศึกษาของ อปท. ยังมีคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาไม่ทัดเทียมกัน เนื่องจาก อปท. มีศักยภาพและความพร้อมแตกต่างกัน ซึ่งส่วนใหญ่ยังมีทรัพยากรจำกัด

3. ด้านโอกาส นโยบายกระจายอำนาจการจัดการศึกษา ซึ่งได้กำหนดไว้ในกฎหมายสำคัญหลายฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและพระราชบัญญัติการศึกษากำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาและได้รับการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรเพื่อการศึกษาเพิ่มเติม

4. ด้านอุปสรรค กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เป็นอุปสรรค ซึ่งทำให้การบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดความคล่องตัว การแทรกแซงการศึกษาโดยการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการบริหารหรือระบบจัดซื้อ จัดจ้าง และการหาประโยชน์จากการศึกษา ประชาชนส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ด้านการศึกษาของ อปท. และบทบาทของประชาชนต่อการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายังไม่สามารถมีบทบาทเท่าที่ควรในการประสานส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน

เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของท้องถิ่น โดยให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนั้น องค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นจึงสามารถจัดการศึกษาได้ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้

การศึกษาในระบบ (Formal Education) เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน การศึกษาในระบบมี 2 ระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยที่การศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ซึ่งระดับมัธยมศึกษาแบ่งออกเป็นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนปลายแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทสามัญศึกษา และประเภทอาชีวศึกษา ส่วนระดับอุดมศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา ปัจจุบันนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งกรุงเทพมหานคร องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา และ องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีเพียงกรุงเทพมหานครเท่านั้นที่จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

การศึกษานอกระบบ (Non - formal Education) เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม การจัดการศึกษานอกระบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ราษฎร การฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น

การศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือ แหล่งความรู้อื่น ๆ การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ห้องสมุดชุมชน จัดการสอนให้กับเด็กเร่ร่อนตามชุมชนเมืองใหญ่ การอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศูนย์คอมพิวเตอร์ท้องถิ่น ศูนย์การเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นต้น

2. การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดภารกิจในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ 7 ภารกิจ ดังนี้

ภารกิจที่ 1 ด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความพร้อมแก่เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา อย่างเหมาะสมตามวัยเต็มตามศักยภาพ และมาตรฐานการศึกษาและพร้อมเข้ารับการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐานต่อไป ประกอบด้วย

1) การส่งเสริมสนับสนุนให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูเด็กเล็กได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และสามารถเตรียมความพร้อมเด็กเล็กเพื่อให้เด็กมีความพร้อมทางวุฒิภาวะและสามารถเข้าสู่ระบบการศึกษาได้เต็มศักยภาพ

2) พัฒนาบุคลากรและส่งเสริม บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชนองค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นๆ ให้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาเด็กเล็กในรูปแบบที่หลากหลายอย่างมีคุณภาพ และได้ตามมาตรฐาน

ภารกิจที่ 2 ด้านปฐมวัย

จัดการศึกษาให้เด็กปฐมวัย มีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา คุณธรรมและจริยธรรมที่พึงประสงค์ อยู่ร่วมในสังคมอย่างปกติสุข ให้มีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

1) จัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้เด็กปฐมวัย มีความพร้อมและมีการพัฒนาทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้เหมาะสมกับวัยเต็มตามศักยภาพ

2) ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมให้เด็กปฐมวัย มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมอย่างต่อเนื่อง

3) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานวิชาชีพ

ภารกิจที่ 3 ด้านการศึกษาภาคบังคับ

จัดการศึกษาภาคบังคับอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ประกอบด้วย

1) ส่งเสริม สนับสนุนและประสานความร่วมมือกับทุกภาคีการพัฒนา เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาภาคบังคับอย่างทั่วถึง รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณภาพ

2) พัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน มุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) พัฒนาความสามารถของผู้เรียนเต็มตามศักยภาพและมุ่งสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ

ภารกิจที่ 4 ด้านการจัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 4 และอาชีวศึกษา

จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา เพื่อพัฒนาคน อาชีพ สังคม ตามมาตรฐานการศึกษา เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับประเทศและนานาชาติ ประกอบด้วย

1) สร้างโอกาสทางการศึกษาช่วงชั้นที่ 4 และอาชีวศึกษาแก่ผู้เรียน

2) ยกย่องมาตรฐานการศึกษาและความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ภารกิจที่ 5 ด้านการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย

จัดการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย ให้ท้องถิ่นเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ก้าวทันเทคโนโลยี มีเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งสู่คุณภาพชีวิตที่ดี ประกอบด้วย

- 1) สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาคอนให้มีความรู้คู่คุณธรรมและจริยธรรมเตรียมความพร้อมให้สอดคล้องกับการพัฒนาและการแข่งขันของประเทศ
- 2) ส่งเสริมให้ความรู้และพัฒนาทักษะอาชีพ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ภารกิจที่ 6 ด้านส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ กิจกรรมเด็ก เยาวชนและประชาชน

ส่งเสริมสนับสนุนการกีฬานันทนาการ กิจกรรมเด็ก เยาวชนและประชาชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ประกอบด้วย

- 1) ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมกีฬา นันทนาการ กิจกรรมเด็กเยาวชนและประชาชน
- 2) สร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมและจิตสาธารณะ
- 3) การรณรงค์ป้องกันฟุ้งเฟ้อ และบำบัดยาเสพติด โรคเอดส์ ภัยชุมชน และโรคติดต่อ

ร้ายแรง

ภารกิจที่ 7 ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ส่งเสริมสนับสนุน อนุรักษ์ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับเอกลักษณ์ความเป็นไทยและวิถีชีวิตของท้องถิ่น เกิดความสามัคคี อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขและยั่งยืน ประกอบด้วย

- 1) บำรุงรักษา ส่งเสริมและอนุรักษ์สถาบันศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเกิดสังคมภูมิปัญญาแห่งการเรียนรู้ และสังคมที่เอื้ออาทรต่อกัน สืบทอดวัฒนธรรม ความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทยและวิถีชีวิตของท้องถิ่น

- 2) การพัฒนาและส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ และกิจกรรมพัฒนาสังคม

3. วิสัยทัศน์การจัดการศึกษา

จัดการศึกษาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคุณภาพและศักยภาพคนในท้องถิ่นให้มีคุณลักษณะที่สามารถบูรณาการวิถีชีวิต ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของสังคมและประเทศชาติตามหลักแห่งการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น

4. วัตถุประสงค์การจัดการศึกษาท้องถิ่น

1. เพื่อให้เด็กปฐมวัย ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา ให้มีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาระดับพื้นฐาน

2. เพื่อให้เด็กที่มีอายุในเกณฑ์การศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนในเขตความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับการบริการศึกษาขั้นพื้นฐานครบตามหลักสูตรอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

3. เพื่อพัฒนาการดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์เป็นไปตามมาตรฐานที่รัฐกำหนด และตรงตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยมุ่งพัฒนาให้เกิดความสมดุลทั้งทางด้านปัญญา จิตใจ ร่างกาย สังคม ระดับความคิด ค่านิยม ซึ่งเน้นวิธีการจัดกระบวนการเรียนที่มีความหลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. เพื่อให้การจัดการศึกษาของท้องถิ่นดำเนินการตามความต้องการและคำนึงถึงการมีส่วนร่วมการสนับสนุนของบุคคล ครอบครัว ชุมชน เอกชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และประชาชนในท้องถิ่น ในการจัดการศึกษาทุกระดับ ตามศักยภาพและความสามารถของท้องถิ่น

5. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเยาวชน และประชาชนในท้องถิ่นได้ออกกำลังกายและฝึกฝนกีฬา ร่วมกิจกรรมนันทนาการ และกิจกรรมพัฒนาเยาวชน เพื่อพัฒนาให้เป็นคนที่มีคุณภาพ ทั้งด้านสติปัญญา จิตใจ และสังคม โดยมีความตระหนักในคุณค่าของการกีฬา นันทนาการ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็ก เยาวชนไปในแนวทางที่ถูกต้องใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

6. เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในการสร้างและพัฒนาอาชีพเพื่อคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ขาดโอกาสผู้พิการทุพพลภาพ ซึ่งเป็นการส่งเสริม สนับสนุนการประกอบอาชีพให้มีความเป็นอิสระและพึ่งพาตนเองได้

7. เพื่อบำรุงการศาสนาและอนุรักษ์ บำรุงรักษาศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทย

5. นโยบายการจัดการศึกษาท้องถิ่น

1. นโยบายด้านความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เร่งรัดจัดการศึกษาให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอภาคในการเข้ารับบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี ให้ได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

2. นโยบายด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย จัดการศึกษาให้เด็กปฐมวัยได้เข้ารับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในท้องถิ่นมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย

3. นโยบายด้านคุณภาพมาตรฐานการศึกษา พัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา

4. นโยบายด้านระบบบริหารและการจัดการศึกษา จัดระบบบริหารและการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับระบบการจัดการศึกษาของชาติอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล โดยมีเอกภาพในเชิงนโยบายมีความหลากหลายในการปฏิบัติ อีกทั้งมีความพร้อมในการดำเนินการจัดการศึกษา และส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาท้องถิ่น การกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษา ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการศึกษาของเอกชนหรือรับฟังความคิดเห็นของเอกชนและประชาชนประกอบพิจารณาด้วย

5. นโยบายด้านครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา วางแผนบุคคลเพื่อใช้ในการประสานข้อมูล และเป็นข้อมูลในการนำเสนอพิจารณาสรรหาบุคคล พร้อมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติงานการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยมีประสิทธิภาพประโยชน์สวัสดิการ ค่าตอบแทนเพียงพอและเหมาะสมกับคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพชั้นสูง

6. นโยบายหลักสูตร ให้สถานศึกษาจัดทำรายละเอียดสาระหลักสูตรแกนกลางและสาระหลักสูตรท้องถิ่นที่เน้นความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของสังคมและชาติ โดยคำนึงถึงความเป็นมาทางประวัติศาสตร์

7. นโยบายด้านกระบวนการเรียนรู้ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนมีจิตสำนึกในความเป็นไทยและสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด การจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ เติบโตตามศักยภาพ ให้เป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

8. นโยบายด้านทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านงบประมาณการเงิน ทรัพย์สินในประเทศจากรัฐ องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น ๆ และต่างประเทศมาใช้ในการจัดการศึกษา และจัดสรรงบประมาณให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

9. นโยบายด้านทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาแบบเรียน เอกสารทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาอื่นโดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีแรงจูงใจในการผลิตรวมถึงการพัฒนาและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตลอดจนการสื่อสารทุกรูปแบบ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคมและการสื่อสารในรูปแบบอื่น

10. นโยบายด้านการส่งเสริมกีฬา นันทนาการและกิจกรรมเด็กเยาวชน ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานด้านการกีฬานันทนาการกิจกรรมเด็กเยาวชน รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต

11. นโยบายด้านส่งเสริมอาชีพ สนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลืออาชีพ ให้มีการประกอบอาชีพอิสระที่ถูกต้องตามกฎหมายจัดให้มีการรวมกลุ่มอาชีพภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุน ระดมทุนและการจัดการนำวิทยาการต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงการประกอบอาชีพการจัดการค้า

12. นโยบายด้านการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมจารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น บำรุงรักษา ส่งเสริมและอนุรักษ์ สถาบันศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดสังคมภูมิปัญญาแห่งการเรียนรู้และสังคมที่เอื้ออาทรต่อกัน สืบทอดวัฒนธรรม ความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทยและท้องถิ่น

6. วิธีการจัดการศึกษาท้องถิ่น

เพื่อให้การบริหารการศึกษาของท้องถิ่นเป็นไปโดยเหมาะสม ทางราชการจึงได้กำหนดแนวทางเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาท้องถิ่น โดยกำหนดให้ส่วนกลางมีหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของท้องถิ่นและให้ท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาโดยตรง หน่วยงานส่วนกลางที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา มีดังนี้

1. กระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่และความรับผิดชอบควบคุมส่งเสริมในด้านธุรการ เกี่ยวกับนโยบายและการจัดการศึกษาท้องถิ่นให้เป็นไปตามเป้าหมาย จัดสรรเงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลางเป็นหน่วยงานประสานกับหน่วยราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้คำแนะนำส่งเสริมและช่วยเหลือ หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคและข้อขัดข้องต่าง ๆ

2. กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีหน้าที่ในการส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. คณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล มีหน้าที่ส่งเสริมการบริหารงานบุคคลโดยกำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการคัดเลือก การบรรจุ แต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับ การเลื่อนขั้นเงินเดือน มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย การดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์ การร้องทุกข์ และการให้ออกจากราชการ

ข้อมูลโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี

1. ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน 2 วัดพระทรง (สุทธีวิเทศอุปถัมภ์)

ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนเทศบาล 2 วัดพระทรง (สุทธีวิเทศอุปถัมภ์) ตั้งอยู่เลขที่ 187/1 ถนนมาตยาวงษ์ ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี รหัสไปรษณีย์ 76000 โทรศัพท์/โทรสาร 0-3242-5975 E-mail : pazong2552@gmail.com เว็บไซต์ www.PetchaburiCity.go.th สังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรี อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี เปิดสอนระดับชั้นปฐมวัย (อนุบาล 1 - อนุบาล 3) และการศึกษาขั้นพื้นฐานประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 และ มัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 จำนวน 12 ห้องเรียน โรงเรียน มีเนื้อที่ 2 ไร่ 1 งาน 50 ตารางวา

ประวัติความเป็นมาโรงเรียน(โดยสังเขป)

โรงเรียนเทศบาล 2 วัดพระทรง (สุทธีวิเทศอุปถัมภ์) ตั้งอยู่เขตเทศบาลเมืองเพชรบุรี ถนนมาตยาวงษ์ ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ.2565 มีลักษณะเป็นอาคารเรียนชั่วคราวโดยใช้ศาลาของวัด ใช้ทุนในการสร้าง 1,000 บาท ในครั้งนี้ได้ใช้เงินของวัด 400 บาทและเอกชน 600 บาท ในครั้งแรกเปิดการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้ชื่อโรงเรียนนี้ว่า “โรงเรียนประชาบาลตำบลหน้าพระลาน 1 (วัดพระทรง)” ทางด้านนักเรียนได้ย้ายนักเรียนจากโรงเรียนวัดเขาวังและโรงเรียนศาลาบ้านจีน มารวมกันโดยท่านอธิการสุทธี เป็นผู้อุปการะ ในปี พ.ศ.2490 ทางราชการได้ก่อสร้างอาคารเรียนถาวรชั้น 1 หลัง แต่ไม่สำเร็จ ต่อมาขุนวิเทศธรณการได้ของงบประมาณก่อสร้างเพิ่มเติมจนเสร็จเรียบร้อย ระเบียบการในโรงเรียน ปฏิบัติไปตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ต่อมาพ.ศ.2506 ทางโรงเรียนได้รับโอนจากทางการให้ไปขึ้นกับเทศบาล ให้ชื่อโรงเรียนเทศบาล 1 (วัดพระทรง) ได้จัดการสอนไปขึ้นกับทางเทศบาลให้มีชั้น ป.4 - ป.5 ต่อมาเมื่อวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ.2506 ได้ทำพิธีเปิดป้ายนามโรงเรียนว่า “โรงเรียนเทศบาล 2 วัดพระทรง (สุทธีวิเทศอุปถัมภ์)” จนทุกวันนี้

พ.ศ.2517 ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 ชั้น 8 ห้องเรียน ขนาด 8.00 x 39.00 เมตร จำนวน 1 หลัง ใช้งบประมาณ 560,000 บาท (ห้าแสนหกหมื่นบาทถ้วน)

พ.ศ.2520 ทางราชการได้อนุมัติเงินงบประมาณก่อสร้างอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 3 ชั้น 6 ห้องเรียน โดยรื้ออาคารไม้ที่สร้างเมื่อ พ.ศ.2490 ออก มีห้องเรียนทั้งสิ้น 6 ห้องเรียน ห้องสำนักงาน 1 ห้อง ห้องสมุด 1 ห้องใต้ถุนโล่งใช้เป็นห้องเอนกประสงค์ ขนาด 15.00 x 36.00 เมตร จำนวน 1 หลัง งบประมาณ 1,120,000 บาท (หนึ่งล้านหนึ่งแสนสองหมื่นบาทถ้วน)

พ.ศ. 2525 ได้รับงบประมาณก่อสร้างต่อเติมอาคาร 3 ชั้นให้เต็มตามรูปแบบเพิ่มอีก 2 ห้อง ขนาด 9.00 x 15.00 เมตรใช้งบประมาณ 750,000 บาท (เจ็ดแสนห้าหมื่นบาทถ้วน)

พ.ศ. 2527 ได้รับเงินอุดหนุนในการก่อสร้างโรงอาหาร ขนาด 6.80 x 14.00 เมตร จำนวน 1 หลัง ใช้งบประมาณ 260,000 บาท (สองแสนหกหมื่นบาทถ้วน)

พ.ศ. 2543 ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียน 3 ชั้น 6 ห้องเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาห้องเรียนไม่เพียงพอเนื่องจากเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ขยายโอกาส) จำนวน 3,600,000 บาท (สามล้านหกแสนบาทถ้วน) โดยใช้พื้นที่ก่อสร้างทดแทนโรงอาหารที่ก่อสร้างเมื่อ พ.ศ. 2527

พ.ศ. 2545 โรงเรียนได้รับงบประมาณ หมวดค่าครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง สร้างซุ้มโค้งคลุมสนามกีฬาของโรงเรียน งบประมาณจากเทศบาลเมืองเพชรบุรี จำนวนเงิน 120,000 บาท (หนึ่งแสนสองหมื่นบาทถ้วน) เพื่อใช้เป็นสถานที่ฝึกซ้อม แข่งขันกีฬาและ เป็นสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน โรงเรียนและชุมชน

พ.ศ. 2549 โรงเรียนได้รับงบประมาณ หมวดค่าครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้างปูกระเบื้องบริเวณใต้ถุนโล่ง อาคาร 1 ซึ่งใช้เป็นห้องเอนกประสงค์ ขนาด 15.00 x 36.00 เมตร ของโรงเรียน งบประมาณจากเทศบาลเมืองเพชรบุรี จำนวนเงิน 220,000 บาท (สองแสนสองหมื่นบาทถ้วน) เพื่อใช้เป็นสถานที่ประชุมและจัดกิจกรรมของนักเรียนและชุมชน

พ.ศ. 2550 โรงเรียนได้รับงบประมาณ หมวดค่าครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้างซ่อมแซมห้องน้ำนักเรียนชายจำนวน 3 ห้อง ที่ปัสสาวะชายจำนวน 3 ที่ ห้องน้ำหญิงจำนวน 8 ห้อง สำหรับอาคาร 1 (ทำทดแทนใหม่โดยรื้อของเก่าออก) และสร้างห้องน้ำชาย(สร้างใหม่)สำหรับอาคาร 2 จำนวน 3 ห้อง ที่ปัสสาวะชายจำนวน 3 ที่ และห้องน้ำหญิง(ทำทดแทนใหม่โดยรื้อของเก่าออก)จำนวน 4 ห้อง งบประมาณ 370,000 บาท (สามแสนเจ็ดหมื่นบาทถ้วน)

พ.ศ. 2551 โรงเรียนได้รับงบประมาณ หมวดค่าครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้างรื้อถอนห้องน้ำนักเรียนที่อยู่บริเวณด้านข้างทางทิศใต้ของอาคาร 2 ออกและสร้างสวนหย่อมแทนและได้งบประมาณเพิ่มเติมถมดินในพื้นที่ด้านข้างทางทิศเหนือของอาคาร 2 บริเวณด้านข้างมณฑปของวัดพระทรง แล้วจัดทำเป็นสนามเด็กเล่น และสนามเปตอง ตลอดจนได้รับงบประมาณรายจ่ายแอสฟัลต์ลาดรอบบริเวณวัดพระทรง ทำให้พื้นที่เรียบ สะอาด นักเรียนใช้พื้นที่ได้อย่างปลอดภัย สะดวกต่อการสัญจร

พ.ศ. 2553 โรงเรียนได้รับงบประมาณ หมวดค่าครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง ทูบผนังห้องสมุด 2 ห้องให้เชื่อมต่อเป็นห้องเดียวกัน ติดม่านบังแสงรอบห้องและได้ปรับปรุงเป็นห้องสมุด IT

พ.ศ. 2554 โรงเรียนได้รับงบประมาณ หมวดค่าครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้างทำรางระบายน้ำบริเวณด้านทิศเหนือและตะวันออก นอกแนวกำแพงโบสถ์และด้านทิศเหนือของศาลาการเปรียญเพื่อลดและระบายน้ำไม่ให้ท่วมขังในโบสถ์เป็นเงิน 430,000 บาท

พ.ศ.2554 โรงเรียนใช้งบประมาณหมวดค่าซ่อมแซมสิ่งก่อสร้างจากงบประมาณปีการศึกษา 2554 จำนวน 50,000 บาท ปรับพื้นที่และปูกระเบื้องบริเวณส่วนหอยมข้างสนามกีฬา ศาลาแดงและสวนหอยมหน้าอาคาร 1 เพื่อประโยชน์ใช้สอยเนื่องจากโรงเรียนมีพื้นที่จำกัด

พ.ศ.2555 โรงเรียนใช้งบประมาณปรับปรุงซ่อมแซมทางระบายน้ำ ขนาดกว้าง 30 เซนติเมตร ยาว 10 เมตร ลึก 30 เซนติเมตร และทำตะแกรงเหล็กปิดรางระบายน้ำขนาดกว้าง 30 เซนติเมตร ยาว 110 เซนติเมตร

การจัดสรรพื้นที่เพื่อประโยชน์ใช้สอยโรงเรียนเทศบาล 2 วัดพระทรง (สุทธีวิเทศอุปถัมภ์) มีพื้นที่ทั้งหมด 2 ไร่ 1 งาน 50 ตารางวา จำนวนพื้นที่สนาม 1 ไร่ 2 งาน จำนวนอาคารเรียน 3 หลัง โดยจัดแบ่งดังนี้

อาคารหลังที่ 1 เป็นอาคารสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ห้องสำนักงาน และห้องพิเศษต่าง ๆ

อาคารหลังที่ 2 เป็นอาคารสำหรับนักเรียนระดับอนุบาลและประถมศึกษาปีที่ 1-3

อาคารหลังที่ 3 เชื่อมติดอาคาร 11 เป็นอาคารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและห้องสมุด

ที่ตั้งสถานศึกษา

ทิศตะวันออก	โรงเรียนติดกับวัดพระทรง
ทิศตะวันตก	โรงเรียนติดกับถนนมาตรยาวงษ์ และบ้านเรือนของประชาชน
ทิศเหนือ	โรงเรียนติดกับถนนพระทรงและสถานพยาบาลหมอพล กำเนิดศิริ
ทิศใต้	โรงเรียนติดกับวัดพระทรง

ตราประจำโรงเรียน



เป็นรูปพระปรมาภิไธย 5 ยอด อยู่ในวงกลม โดยรอบวงกลมเป็นชื่อโรงเรียนเทศบาล 2 วัดพระทรง (สุทธีวิเทศอุปถัมภ์)

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน : คุณธรรมนำใจ ก้าวไกลวิชาการ ประสานชุมชน มุ่งผลพอเพียง

ปรัชญาของโรงเรียน : วิชาการก้าวหน้า การกีฬากล้าแกร่ง

คุณธรรมเข้มแข็ง ร่วมแรงชุมชน

คำขวัญประจำโรงเรียน : วินัยดี มีวิชา กีฬาเด่น เป็นโรงเรียนของชุมชน

สีประจำโรงเรียน : แดง – ดำ

สีแดง	หมายถึง	ความดีงาม
สีดำ	หมายถึง	ความตั้งใจศึกษา

ดอกไม้ประจำโรงเรียน : ดอกลิลาวดีสีแดง

พันธกิจ

1. พัฒนาคุณภาพผู้เรียน
2. พัฒนาคุณภาพครู ผู้บริหารและบุคลากร
3. พัฒนาระบบการบริหารจัดการ
4. พัฒนาภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อม สื่อเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้
5. ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพผู้เรียน

แนวทางที่ 1.1 พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

แนวทางที่ 1.2 พัฒนาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แนวทางที่ 1.3 ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาและส่งเสริมการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

แนวทางที่ 2.1 การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาคุณภาพครู ผู้บริหารและบุคลากร

แนวทางที่ 3.1 พัฒนาคุณภาพครู ผู้บริหารและบุคลากร

แนวทางที่ 3.2 พัฒนาระบบการเรียนการสอนที่เน้นประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวทางที่ 3.3 เสริมสร้างขวัญ กำลังใจ และความก้าวหน้าในวิชาชีพแก่ครูผู้บริหาร
บุคลากร

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาความพร้อมของสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้

แนวทางที่ 4.1 การพัฒนาความพร้อมของสื่อการเรียนการสอน สาธารณูปโภคและ
แหล่งเรียนรู้

แนวทางที่ 4.2 จัดหาและพัฒนาคุณภาพปัจจัยที่ใช้ในการเรียนการสอน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

แนวทางที่ 5.1 ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

แนวทางที่ 5.2 สืบสาน/สืบทอด/เผยแพร่ความเป็นท้องถิ่นเพชรบุรี

จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา

1. ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ
2. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ และคุณลักษณะอัน

พึงประสงค์

3. ผู้เรียนมีทักษะด้านการสื่อสาร กระบวนการคิด มีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่รู้ใฝ่เรียน
4. สถานศึกษามีประสิทธิภาพด้วยรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็น

ฐาน

5. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเป็นประชาธิปไตยและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ

6. สถานศึกษามีภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อม สื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทันสมัย เพียงพอและมีกิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอน

7. ผู้ปกครอง/ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ข้อมูลผู้บริหาร

1) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา รักษาการแทนผู้อำนวยการสถานศึกษา นายสุทิน พรหมสี วุฒิการศึกษาสูงสุด ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขา บริหารการศึกษา โทรศัพท์ 089-2340430 e-mail Sutin_Promsri@hotmail.com ดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนนี้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2559 จนถึงปัจจุบัน

ข้อมูลครูและบุคลากรสนับสนุนการสอน

- | | | | |
|-----------------------------|-------|----|----|
| 1) ข้าราชการครู /พนักงานครู | จำนวน | 23 | คน |
| 2) พนักงานจ้าง/ ลูกจ้าง | จำนวน | 4 | คน |

ข้อมูลนักเรียน (ณ วันที่ 30 มกราคม ของปีการศึกษา 2560)

จำนวนนักเรียนในโรงเรียนทั้งสิ้น 250 คน จำแนกตามระดับชั้นที่เปิดสอน

ตารางที่ 2.2 ข้อมูลนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 2 วัดพระทรง (สุทธวิเทศอุปถัมภ์)

ระดับชั้นเรียน	จำนวนห้อง	เพศ		รวม	จำนวนเฉลี่ยต่อห้อง
		ชาย	หญิง		
อ.1	1	16	10	26	-
อ.2	1	6	6	12	-
อ.3	1	6	10	16	-
ป.1	1	14	8	22	-
ป.2	1	7	13	20	-
ป.3	1	10	6	16	-
ป.4	1	14	7	21	-
ป.5	1	17	5	22	-
ป.6	1	11	11	22	-
ม.1	1	13	7	20	-
ม.2	1	15	15	30	-
ม.3	1	10	13	23	-
รวมทั้งสิ้น	12	139	111	250	-

ข้อมูลสภาพชุมชนโดยรวม

1. สภาพชุมชนรอบบริเวณ โรงเรียนมีลักษณะชุมชนแออัด มีประชากรในเขตเทศบาลเมืองเพชรบุรี รวมทั้งหมดประมาณ 31,500 คน บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียน ได้แก่ ตลาดเทศบาล โรงเรียนเปรมฤดี โรงเรียนแสงมิตร โรงเรียนศึกษาปัญญา วัดพระทรง วัดมหาธาตุ วัดไผ่ล้อม วัดกำแพงแลง สถานพยาบาลผลกำเนิด อาชีพหลักของชุมชน คือ ค้าขาย ทำขนมหวาน และรับจ้างทั่วไป ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประเพณี/ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป คือละครชาตรี งานบุญบั้ง

2. ผู้ปกครองส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับ ม.3 อาชีพหลัก คือ รับจ้างทั่วไปและค้าขาย ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ฐานะทางเศรษฐกิจ/รายได้โดยเฉลี่ยต่อครอบครัว 35,000 บาทต่อปี

3. โอกาสและข้อจำกัดของโรงเรียน

โอกาส อยู่ในเขตชุมชน ใกล้แหล่งเรียนรู้ อยู่ในบริเวณวัด ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากชุมชน ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อจำกัด โรงเรียนอยู่ในเขตชุมชน แต่นักเรียนเป็นเด็กที่อยู่ในชุมชนแออัดของเทศบาลเมืองเพชรบุรี สภาพความเป็นอยู่ยากจน สภาพแวดล้อมมีความเสี่ยงในเรื่องยาเสพติด ปัญหาทางเพศและการใช้แรงงานเด็ก สืบเนื่องจากอาชีพและสถานภาพของผู้ปกครอง

แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

1. ห้องสมุดมีพื้นที่ขนาด 128 ตารางเมตร หนังสือในห้องสมุดมีจำนวน 10,538 เล่มมีวารสาร/หนังสือพิมพ์ให้บริการจำนวน 240 ฉบับ การสืบค้นหนังสือและการยืม-คืน ใช้ระบบ E-Library มีเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการสืบค้นเทคโนโลยีสารสนเทศในห้องสมุด จำนวน 6 เครื่อง มีจำนวนนักเรียนที่ใช้ห้องสมุด ในปีการศึกษา 2559 เฉลี่ย 154 คน ต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 61.84 ของนักเรียนทั้งหมด มีการให้บริการห้องสมุดแก่ชุมชนรอบนอก โดยมีบุคคลมาใช้บริการ เฉลี่ย 130 คน ต่อปี ในปีการศึกษา 2559

2. ห้องปฏิบัติการทั้งหมด 12 ห้อง จำแนกเป็น

- | | |
|---|--------------|
| 1) ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ | จำนวน 3 ห้อง |
| 2) ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ | จำนวน 1 ห้อง |
| 3) ห้องปฏิบัติการทางภาษา | จำนวน 2 ห้อง |
| 4) ห้องนาฏศิลป์ | จำนวน 1 ห้อง |
| 5) ห้องดนตรีไทย | จำนวน 1 ห้อง |
| 6) ห้องประกอบอาหาร | จำนวน 1 ห้อง |
| 7) ห้องสมุด | จำนวน 1 ห้อง |
| 8) ห้องศูนย์การเรียนรู้ปฐมวัย | จำนวน 1 ห้อง |
| 9) ห้องศูนย์การเรียนรู้ศาลาโดมเมืองเพชร | จำนวน 1 ห้อง |

3. เครื่องคอมพิวเตอร์ทั้งหมด จำนวน 47 เครื่องจำแนกเป็น

- | | |
|---|------------------|
| 1) ใช้เพื่อการเรียนการสอน | จำนวน 37 เครื่อง |
| 2) ใช้เพื่อให้บริการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต | จำนวน 5 เครื่อง |

โดยมีจำนวนนักเรียนที่ใช้บริการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต (ในปีการศึกษา 2559) เฉลี่ย 150 คน ต่อวันคิดเป็นร้อยละ 60.24 ของนักเรียนทั้งหมด

- | | |
|---|-----------------|
| 3) ใช้เพื่อสนับสนุนการบริหารสถานศึกษา(สำนักงาน) | จำนวน 5 เครื่อง |
|---|-----------------|

4. แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน

ตารางที่ 2.3 ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดพระทรง (สุทธิวิเทศอุปถัมภ์)

ที่	ชื่อแหล่งเรียนรู้	สถิติการใช้ จำนวนครั้ง/ปี
1.	วัดพระทรง	ตลอดปีการศึกษา
2.	ห้องสมุด	
3.	ห้องคอมพิวเตอร์	
4.	ห้องศูนย์การเรียนรู้	
5.	ห้องปฏิบัติการต่างๆ	
	ฯลฯ	

5. แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน

ตารางที่ 2.4 ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนเทศบาล 2 วัดพระทรง (สุทธิวิเทศอุปถัมภ์)

ที่	ชื่อแหล่งเรียนรู้	สถิติการใช้ จำนวนครั้ง/ปี
1.	ตลาดเทศบาลเมืองเพชรบุรี	18 ครั้ง (แหล่งละ 1 ครั้ง)
2.	วัดกำแพงแดง	
3.	วัดมหาธาตุ	
4.	วัดใหญ่สุวรรณาราม	
5.	พระราชวังบ้านปืน	
6.	พระนครคีรี	
7.	ถ้ำเขาหลวง	
8.	สนามกีฬาจังหวัด	
9.	สำนักงานประปา	
10.	สำนักงานเทศบาล	
11.	ศาลากลางจังหวัด	
12.	แหลมผักเบี้ย	
13.	หาดเจ้าสำราญ	
14.	พิพิธภัณฑ์และอุทยานวิทยาศาสตร์(ห้วยกอ)	
15.	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	
16.	พระราชวังบ้านปืน	
17.	เมืองจำลอง	
18.	อุทยานบ้านดิน	

6. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ วิทยากร ที่สถานศึกษาเชิญมาให้ความรู้แก่ครู นักเรียน

ตารางที่ 2.5 ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ วิทยากร ที่สถานศึกษาเชิญมาให้ความรู้แก่ครู นักเรียน โรงเรียนเทศบาล 2 วัดพระทรง (สุทธีวิเทศอุปถัมภ์)

ที่	ชื่อแหล่งเรียนรู้	ให้ความรู้เรื่อง	จำนวนครั้ง/ปี
1.	คุณเทียบ คนมี	ด้านงานหัตถกรรมใบตาล	2 ครั้งต่อปี
2.	คุณบรรพต กำไลแก้ว	ด้านงานหัตถกรรมใบตาล	(ภาคเรียนละ 1 ครั้ง)
3.	คุณชนบ เทพธรรม	ด้านงานเม็ดไม้	
4.	คุณจิรวัดน์ สมศักดิ์	ด้านน้ำพริกแกงเผ็ด/ น้ำพริกแกงส้ม	
5.	คุณเฉลิม เนียมหอม	ด้านน้ำพริกเผา	
6.	คุณกมลทิพย์ เพชรวงศ์	ด้านงานร้อยลูกปัด	

ผลงานดีเด่นด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นในรอบปีที่ผ่านมา

ตารางที่ 2.6 ข้อมูลผลงานดีเด่นด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นในรอบปีที่ผ่านมา

ประเภท	ระดับรางวัล/ชื่อรางวัลที่ได้รับ	หน่วยงานที่ให้	วันที่ได้รับ
โรงเรียนเทศบาล 2 วัด พระทรง (สุทธีวิเทศ อุปถัมภ์)	ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 2 การประกวดกระทงประดิษฐ์ ประเภทความคิดสร้างสรรค์ งานประเพณีลอยกระทง ประจำปี 2558 ณ บริเวณท่าน้ำข้าง จวนผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี	เทศบาลเมือง เพชรบุรี	25 พ.ย. 58
นายสิทธิศักดิ์ พงษ์พันธุ์ (ครู) เด็กชายสุนทร เทียนเงิน เด็กชายนุกุล โมรวงค์ เด็กชายกิตติศักดิ์ วงศ์ประเสริฐ (นักเรียน)	ครูผู้ควบคุม/ฝึกซ้อม ในการประกวด แข่งขันประดิษฐ์เศษวัสดุ ระดับ ประถมศึกษาตอนปลาย การแข่งขัน ทักษะวิชาการ สังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นรอบคัดเลือก ระดับ เทศบาลเมืองเพชรบุรี ระหว่างวันที่ 13-17 พฤษภาคม 2559 ณ โรงเรียนใน สังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรี จังหวัด เพชรบุรี	เทศบาลเมือง เพชรบุรี	18 พฤษภาคม 2559
นายสิทธิศักดิ์ พงษ์พันธุ์ (ครู) เด็กชายสุกชัย คงพัน เด็กชายสุริยา จำปาเทศ เด็กชายพงศธร ผสมทรัพย์ (นักเรียน)	ครูผู้ควบคุม/ฝึกซ้อม ในการประกวด แข่งขันประดิษฐ์เศษวัสดุ ระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น การแข่งขัน ทักษะวิชาการ สังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นรอบคัดเลือก ระดับ เทศบาลเมืองเพชรบุรี ระหว่างวันที่ 13-17 พฤษภาคม 2559 ณ โรงเรียนใน สังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรี จังหวัด เพชรบุรี	เทศบาลเมือง เพชรบุรี	18 พฤษภาคม 2559

โครงการเด่นระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 2.7 โครงการเด่นระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์/เป้าหมาย	วิธีดำเนินการ	ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ (จำนวน/ร้อยละ)
1. โครงการ SBMLD	1.พัฒนาความเข้มแข็งและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา 2.จัดการศึกษาในระบบเพื่อพัฒนาศักยภาพสู่ความเป็นเลิศแก่ผู้เรียน 3.จัดการศึกษานอกระบบแก่เยาวชนประชาชนในท้องถิ่นตามอัจฉริยภาพและนำไปสู่การประกอบอาชีพได้ 4.จัดการศึกษาตามอัธยาศัยแก่เยาวชนประชาชนในท้องถิ่นตามอัจฉริยภาพและนำไปสู่การประกอบอาชีพได้	1.จัดอบรม/ประชุม/กิจกรรมเพื่อพัฒนาความเข้มแข็งและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา 2.จัดการเรียนการสอนกิจกรรมชุมนุม 3.จัดฝึกอบรมช่วงเย็นวันพุธและพฤหัสบดีหลังเลิกเรียนแก่เยาวชนและชุมชนตามความสนใจ 4.นำความรู้ไปจัดนิทรรศการ เผยแพร่งานและสาธิตแก่ผู้สนใจ	1.คณะกรรมการฯมีความรู้และให้ความร่วมมือพัฒนาการศึกษาทุกคน 2.นักเรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจและต้องการ 3.เยาวชน ประชาชนในท้องถิ่นได้รับการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่สนใจ 4.เยาวชน ประชาชนในท้องถิ่นได้รับความรู้ตามต้องการ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา

ชื่อสถานศึกษา : โรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส

ที่อยู่ : ถนนบริพัตร ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000

หมายเลขโทรศัพท์ : 032 - 425602

หมายเลขโทรสาร : 032 - 400565

สังกัด : เทศบาลเมืองเพชรบุรี กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

ขนาดและที่ตั้ง

โรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส สังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรี ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 2/1 ถนนบริพัตร ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีพื้นที่ 5 ไร่ 3 งาน 40 ตารางวา โรงเรียนอยู่ใกล้สถานที่สำคัญ คือ พระราชวังราชธานีเวศน์ (วังบ้านปืน) บริเวณรอบโรงเรียนมีบ้านเรือนอาศัยอยู่รวมกันอย่างหนาแน่น มีวัด 5 แห่ง ที่ตั้งอยู่ในบริเวณชุมชน คือ วัดจันทราวาส วัดแรก วัดเกาะ วัดป้อม และวัดอัมพวันปิอาราม มีโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา 1 แห่ง คือ โรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพชรบุรี เขต 1 สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา 1 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี สังกัดกรมอาชีวศึกษา ด้านทิศตะวันตกของโรงเรียนติดแม่น้ำเพชรบุรี และด้านทิศเหนือติดคลองวัดเกาะ

ตราสัญลักษณ์

รูปพระปรมาภิไธย 5 ยอดอยู่ในวงกลม โดยครึ่งวงกลมด้านบนเป็นชื่อโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส และด้านล่างเป็นชื่อเทศบาลเมืองเพชรบุรี



อักษรย่อ

ท. หมายถึง เทศบาล

พ.บ. หมายถึง เพชรบุรี

3 หมายถึง ลำดับที่ของสถานศึกษาที่สังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรี

ใช้เป็นสัญลักษณ์ปักที่อกเสื้อด้านขวาของนักเรียน ปักตัวทึบด้วยไหมหรือด้ายสีน้ำเงิน

สีประจำโรงเรียน

สีฟ้าและสีเหลือง

สีฟ้า หมายถึง ความรู้

สีเหลือง หมายถึง ความมีธรรมะและมีคุณธรรม

คติพจน์โรงเรียน

เน้นวิชา พัฒนาสุขภาพ ชีบชาบจริยะ พบปะประชาชน

ปรัชญาโรงเรียน

มาตรฐานดี มีคุณภาพ ชาบซึ่งคุณธรรม นาประชาธิปไตย

คำขวัญโรงเรียน

วินัยดี มีวิชา กีฬาเด่น เป็นโรงเรียนของชุมชน

ประวัติสถานศึกษา

โรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส จังหวัดเพชรบุรี สังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรี ก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2465 ชื่อโรงเรียนประชาบาล ตำบลต้นมะม่วง มีอาคารเรียน 1 หลัง นายแอ๊ด อรุณพลอด เป็นครูใหญ่

- พ.ศ. 2467 นายล้อม ตาลวันนา เป็นครูใหญ่

- พ.ศ. 2474 ตั้งชื่อโรงเรียน “โรงเรียนเพชรานุกุล” มีอาคารเรียนเพิ่มอีก 1 หลัง

- พ.ศ. 2478 ได้โอนโรงเรียนไปสังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรี ชื่อ “โรงเรียนเทศบาล 3 วัดจันทราวาส” ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

- พ.ศ. 2484 หมื่นสุขประสารราษฎร์ ได้สร้างอาคารเรียนชั้นเดียวให้ 1 หลัง ให้ชื่อว่า “เรือนสุขพานิช”

- พ.ศ. 2487 เทศบาลเมืองเพชรบุรี โอนโรงเรียนให้สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

- พ.ศ. 2506 วันที่ 1 เมษายน 2506 กระทรวงศึกษาธิการได้โอนโรงเรียนให้กับเทศบาลเมืองเพชรบุรี ชื่อว่า ชื่อ “โรงเรียนเทศบาล 3 วัดจันทราวาส” นายประศาสน์ ขาวีระ เป็นครูใหญ่

- พ.ศ. 2508 เปิดสอนนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 7 ได้อาคารเรียน ค.ส.ล. 2 ชั้น อีก 1 หลัง

- พ.ศ. 2521 เปิดสอนนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6

- พ.ศ. 2528 เพิ่มเปิดสอนนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 4 ห้อง

- พ.ศ. 2532 คุณแม่สงอม สุขพานิช บริจาคเงินสร้างห้องสมุดให้ 1 หลัง

- พ.ศ. 2535 ได้รับเงินงบประมาณอุดหนุนสร้างอาคาร 5 เป็นอาคาร ค.ศ.ล. 2 ชั้น 6 ห้องเรียน

- พ.ศ. 2538 ได้รับเงินงบประมาณจากเทศบาลเมืองเพชรบุรี สร้างอาคาร 6 เป็นอาคาร ค.ศ.ล. 4 ชั้น ล่างโถง 16 ห้องเรียน และอาคารห้องสมุด เป็นอาคาร ค.ศ.ล. 2 ชั้น โดยงบประมาณของเทศบาลเมืองเพชรบุรีและเงินบริจาคสมทบของคุณแม่สงอม สุขพานิช

- พ.ศ. 2541 ได้รับเงินงบประมาณอุดหนุนสร้างอาคาร 3 เป็นอาคาร ค.ศ.ล. 4 ชั้น ล่างโถง 12 ห้องเรียน โดยรื้อถอนอาคารเรียนเดิมเป็นอาคาร ค.ศ.ล. 2 ชั้น 6 ห้องเรียน ซึ่งเก่าและชำรุด

- พ.ศ. 2545 ได้รับเงินงบประมาณอุดหนุนสร้างอาคาร 4 เป็นอาคาร ค.ศ.ล. 4 ชั้น ล่างโถง 12 ห้องเรียน โดยรื้อถอนอาคารเรียนเดิมเป็นอาคารไม้ 2 ชั้น 8 ห้องเรียน ซึ่งเก่าและชำรุด

- พ.ศ. 2553 ได้รับเงินงบประมาณอุดหนุนสร้างอาคาร 2 เป็นอาคาร ค.ศ.ล. 4 ชั้น ล่างโถง 12 ห้องเรียน โดยรื้อถอนอาคารเรียนเดิมเป็นอาคารปูน 2 ชั้น 8 ห้องเรียน ซึ่งเก่าและชำรุด

วิสัยทัศน์

สร้างเสริมคุณธรรม เน้นย้ำวิชาการ ประสานภูมิปัญญา พัฒนาสิ่งแวดล้อม พร้อมใช้เทคโนโลยี มีประชาธิปไตย ห่วงไกลยาเสพติด สุขภาพจิตแจ่มใส สุขภาพกายแข็งแรง

พันธกิจ

1. การดำเนินการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์
2. การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
3. การส่งเสริมและสนับสนุนในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษามาพัฒนาการเรียนการสอนและนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการบริหารทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
4. การสร้างจิตสำนึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
5. การส่งเสริมให้ผู้เรียนอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเห็นคุณค่าของความเป็นไทย
6. ดำเนินการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน บริหารแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
7. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงระบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
8. ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น และจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากนอกห้องเรียน
9. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์เพื่อห่างไกลจาก ยาเสพติด

ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการศึกษา

1.1 จัดการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานบริหารแบบมีส่วนร่วมและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและชุมชน

1.2 ส่งเสริม สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.1 พัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

2.2 พัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

3.1 พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เน้นการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

3.2 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะทางด้านภาษาและอาชีพ เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาพฤติกรรมผู้เรียน

4.1 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพกายและจิตที่ดี

4.2 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมแลคุณลักษณะที่พึงประสงค์

4.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์ทางเป็นประมุข

4.4 ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

4.5 ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนมีความรู้เรื่องยาเสพติด และรู้จักป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากยาเสพติด

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์การจัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

5.1 จัดหาและพัฒนา รวมถึงส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและในท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 6 ยุทธศาสตร์การอนุรักษ์ และส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

6.1 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในความเป็นไทย รู้และเห็นคุณค่าความเป็นไทย

6.2 ส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 7 ยุทธศาสตร์การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

7.1 พัฒนาให้ครูมีความสามารถในการจัดทำสื่อ และจัดหาสื่ออุปกรณ์ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 8 ยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิทัศน์ และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

8.1 พัฒนาสภาพแวดล้อมสถานศึกษาให้เหมาะสม และเอื้อต่อการเรียนรู้ สบายงาม ปลอดภัย

8.2 พัฒนาผู้เรียนให้รักและเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อม

จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา

1. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์
2. จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
3. ส่งเสริมและสนับสนุนในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษามาพัฒนาการเรียนการสอน และนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการบริหารทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
4. สร้างจิตสำนึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเห็นคุณค่าของความเป็นไทย
6. จัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน บริหารแบบมีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วน
7. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงระบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
8. ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น และจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากนอกห้องเรียน
9. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์เพื่อห่างไกลจาก ยาเสพติด

อัตลักษณ์ของสถานศึกษา นักเรียนมีสุขภาพกายแข็งแรง

เอกลักษณ์ของสถานศึกษา โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

ลักษณะของชุมชน (อาชีพ รายได้)

โรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียน มีประชากรประกอบอาชีพหลากหลาย เช่น ค้าขาย รับจ้าง อุตสาหกรรมในครัวเรือน ทำขนมหวาน และรับราชการ สภาพของชุมชนปลอดภัยจากอันตราย เป็นเขตชุมชนที่เจริญ คนในชุมชนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ผู้บริหารชุมชนจัดขึ้น เช่น ทำบุญวันสำคัญทางศาสนา ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีวันสำคัญของชาติ วันลอยกระทง วันตรุษจีน ผู้ปกครองนักเรียนที่อยู่ใกล้เคียงบริเวณโรงเรียนให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเป็นอย่างดี

ข้อจำกัดของสถานศึกษากับความร่วมมือด้านต่าง ๆ ของชุมชน

โรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส เป็นสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรี การจัดการศึกษาเป็นไปตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ที่กำหนดไว้ มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด แต่ในบางครั้งต้องให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด โดยเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ จึงทำให้การจัดกิจกรรม โครงการ ที่โรงเรียนกำหนดไว้ ต้องปรับเปลี่ยนไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา และนอกจากนี้ สถานศึกษาตั้งอยู่ในบริเวณวัดจันทราวาส สถานที่ต่าง ๆ จะก่อสร้างหรือต่อเติมอาคาร ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าอาวาสก่อนจึงจะดำเนินการได้

ข้อมูลผู้บริหาร

1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา นางรัชณี พันออก วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา ดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนนี้ตั้งแต่ 20 ต.ค. 2558 จนถึงปัจจุบัน

2) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา นางธัญรัก สันทวี วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา โทรศัพท์ 086-5143156 e-mail thanyaluk.sintawee@gmail.com
รับผิดชอบฝ่าย (ตามโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษา) วิชาการ และบริหารงานทั่วไป

ข้อมูลครูและบุคลากรสนับสนุนการสอน

1) ข้าราชการครู /พนักงานครู	จำนวน	47	คน
2) พนักงานจ้าง/ปฏิบัติหน้าที่สอน	จำนวน	2	คน
3) พนักงานจ้าง/ ลูกจ้างสนับสนุนการสอน	จำนวน	3	คน

ข้อมูลนักเรียน (ณ วันที่ 17 มิถุนายน ของปีการศึกษา 2559)

ตารางที่ 2.8 ข้อมูลนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส

ระดับชั้นเรียน	จำนวนห้อง	เพศ		รวม	จำนวนเฉลี่ยต่อห้อง
		ชาย	หญิง		
อ.1	2	32	35	67	33
อ.2	3	46	41	87	29
อ.3	3	54	44	98	32
ป.1	5	80	77	157	31
ป.2	4	72	59	131	32
ป.3	5	85	80	165	33
ป.4	5	75	71	146	29
ป.5	5	109	84	193	38
ป.6	5	92	105	197	35
รวมทั้งสิ้น	37	645	596	1241	33

แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

1. ห้องสมุดมีพื้นที่ขนาด 240 ตารางเมตร หนังสือในห้องสมุดมีจำนวน 9,707 เล่ม มีวารสาร/หนังสือพิมพ์ให้บริการจำนวน 2 ฉบับ/วัน การสืบค้นหนังสือและการยืม - คืน ใช้ระบบ บัตรสมาชิกยืม มีเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการสืบค้นเทคโนโลยีสารสนเทศในห้องสมุด จำนวน 3 เครื่อง มีจำนวนนักเรียนที่ใช้ห้องสมุด เฉลี่ย 450 คน ต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 35.85 ของนักเรียนทั้งหมด มีการให้บริการห้องสมุดแก่ชุมชนรอบนอก โดยมีบุคคลมาใช้บริการ เฉลี่ย 150 คน ต่อปี

2. ห้องปฏิบัติการทั้งหมด 7 ห้อง จำแนกเป็น

- | | |
|--------------------------------|--------------|
| 1) ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ | จำนวน 1 ห้อง |
| 2) ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ | จำนวน 2 ห้อง |
| 3) ห้องปฏิบัติการทางภาษา | จำนวน 2 ห้อง |
| 4) ห้องอื่นๆ (ระบุ) -ห้องศิลปะ | จำนวน 1 ห้อง |
| -ห้องพลศึกษา | จำนวน 1 ห้อง |

3. เครื่องคอมพิวเตอร์ทั้งหมด จำนวน 63 เครื่องจำแนกเป็น

- | | |
|---------------------------|------------------|
| 1) ใช้เพื่อการเรียนการสอน | จำนวน 48 เครื่อง |
|---------------------------|------------------|

2) ใช้เพื่อให้บริการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต จำนวน 48 เครื่อง
โดยมีจำนวนนักเรียนที่ใช้บริการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต (ในปีการศึกษาที่รายงาน) เฉลี่ย 480 คน ต่อวันคิดเป็นร้อยละ 38.24. ของนักเรียนทั้งหมด

- 3) ใช้เพื่อสนับสนุนการบริหารสถานศึกษา(สำนักงาน) จำนวน 15 เครื่อง
4. แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน

ตารางที่ 2.9 แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส

ที่	ชื่อแหล่งเรียนรู้	สถิติการใช้ จำนวนครั้ง/ปี
1.	ห้องสมุดในโรงเรียน	6500
2.	ห้องคอมพิวเตอร์	40
3.	ห้องดนตรี	40
4.	ห้องนาฏศิลป์	40
5.	ห้องภูมิปัญญาท้องถิ่น	40
	ฯลฯ	

5. แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน

ตารางที่ 2.10 แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส

ที่	ชื่อแหล่งเรียนรู้	สถิติการใช้ จำนวนครั้ง/ปี
1.	ค่ายรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน)	1
2.	ค่ายมฤคทายวัน	1
3.	เมืองโบราณ จังหวัดสมุทรปราการ	1
4.	พระราชวังสนามจันทร์ หุ่นจิ๋ว	1
5.	ซาฟารีเวิลด์	1
6.	โครงการ “ช่างห้วมัน” ตามพระราชดำริ	1
7.	พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์	1
8.	สวนสามพราน จังหวัดนครปฐม	1

6. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ วิทยากร ที่สถานศึกษาเชิญมาให้ความรู้แก่ครู นักเรียน

ตารางที่ 2.11 ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ วิทยากร ที่สถานศึกษาเชิญมาให้ความรู้แก่ครู นักเรียน โรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส

ที่	ชื่อแหล่งเรียนรู้	ให้ความรู้เรื่อง	จำนวนครั้ง/ปี
1.	ช่างบุญเจื่อน เอมโษษฐ์	ปูนปั้น	2 ครั้งต่อปี (ภาคเรียนละ 1 ครั้ง)
2.	ช่างซัซวาล สหัสสพาสน์	ปูนปั้น	
3.	ช่างพิทยา ศิลปสร	ตอกกระดาศ/พวงมะโหด	
4.	ช่างธานินทร์ ชื่นใจ	ลายรดน้ำ	
5.	ช่างเฉลิม พึ่งแดง	ปูนปั้น/จำหลักหนังใหญ่	
6.	ช่างวิริยะ สุธุทธิ	ศิลปะแทงหยวก	
7.	ช่างสุพจน์ วงศ์ทองดี	ศิลปะแทงหยวก	

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

รัชนี วรรณศิริ (2553 : 40) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น โรงเรียนกีฬาเทศบาลนครนครปฐม สังกัดเทศบาลนครนครปฐม จังหวัดนครปฐม พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น โรงเรียนกีฬาเทศบาลนครนครปฐม สังกัดเทศบาลนครนครปฐม จังหวัดนครปฐม ซึ่งผ่านเกณฑ์ การตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้ปฏิบัติในระดับโรงเรียนมีโครงสร้างองค์การที่ประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ 3 ข้อลำดับแรก คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนและการกำหนดวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ด้านการบริหารวิชาการ ประกอบด้วยหัวข้อที่มีความสำคัญ 3 ลำดับแรก ได้แก่ การอนุมัติการเลื่อนชั้น การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และการหาแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ประกอบด้วยหัวข้อที่มีความสำคัญ 3 ลำดับแรก ได้แก่ การพัฒนาบุคคล การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา และการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคคลในโรงเรียน ด้านการบริหารงบประมาณ ประกอบด้วยหัวข้อที่มีความสำคัญ 3 ลำดับแรก ได้แก่ การกำหนดแผนงาน/โครงการของโรงเรียน การรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนและการอนุมัติการสั่งซื้อ/สั่งจ้างในโรงเรียน และด้านการบริหารทั่วไป ประกอบด้วยหัวข้อที่มีความสำคัญ 3 ลำดับแรก ได้แก่ การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของโรงเรียน การจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียน การกำหนดนโยบายของโรงเรียนและการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียน

นายจรัส ไชยมูล (2554 : 58) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เทศบาลนครเชียงราย จังหวัดเชียงราย พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครเชียงรายมีคุณสมบัติภาวะผู้นำสูง สามารถทำให้โรงเรียนมีประสิทธิผลที่ดีในการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น โดยครูและบุคลากรในสถานศึกษาสามารถใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ได้เป็นอย่างดี และผู้เรียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี โดยในการบริหารนั้น ผู้บริหารต้องมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารเป็นอย่างดี มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเลื่อมใสศรัทธา การสร้างแรงบันดาลใจ มีการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและการเสริมการใช้สติปัญญาให้เต็มตามศักยภาพ

สายันห์ จิตต์ธรรม (2555 : 46) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเทศบาล 2 วัดสว่างคงคา จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า 1) สภาพการจัดการเรียนการสอนของครูยังไม่มี การบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยังขาดการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น การใฝ่เรียน ใฝ่รู้ การคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ไม่สามารถเผชิญและแก้ปัญหาในชีวิตจริงของตนเองได้ 2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่สร้างขึ้นเรียกว่า “LACPEEN Model” เป็นการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน (Learning : L) การบริหารการศึกษา (Administration : A) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (Curriculum : C) การมีส่วนร่วมของชุมชน (Participation : P) การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม (Environment : E) การประเมิน (Evaluation : E) และการสร้างเครือข่ายและรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมเป็นอย่างมาก 3) หลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถทำให้ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และประชาชนในเขตชุมชนวัดสว่างคงคา เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ โรงเรียนเทศบาล 2 วัดสว่างคงคา มีความเป็นอยู่อย่างพอเพียงเป็นอย่างมาก 3) การอบรมเพื่อขยายผลสู่โรงเรียนเครือข่าย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนการทดสอบความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ก่อนและหลังการอบรม ปรากฏว่ามีคะแนนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นายภานุ อ่ำใหญ่ (2556 : 44) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) พบว่า การบริหารจัดการศึกษาในสภาพปัจจุบัน และปัญหาของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก คือ มีรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่ประกอบด้วยข้อความและแผนภูมิ ซึ่งอธิบาย

แนวทางการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (School – Based Management for Local Development) ครอบคลุมองค์ประกอบหลักของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) ที่สามารถแบ่งได้เป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 หลักการพื้นฐาน (Foundations) ประกอบด้วย 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) และ 3) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ ส่วนที่ 2 โครงสร้างระบบบริหาร (Administrative System Structure) ประกอบด้วย 1) ปัจจัยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) 2) ขอบข่ายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) 3) กระบวนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) 4) มาตรการกำกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) และ 5) คุณภาพผลผลิตการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินงานประกอบด้วย 1) การเตรียมการดำเนินงาน 2) การดำเนินงาน 3) การประเมินผล และ 4) สรุปและรายงานผลรวมทั้งองค์การสนับสนุนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) ประกอบด้วย กระทรวงมหาดไทย ได้แก่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เครือข่ายโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและชุมชน

บุรินทร์ ชวนชูเหลืออม (2556 : 56) ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร ตามแนวคิด SBMLD โรงเรียนหนองบัวพิทยาคม พบว่า การบริหารจัดการศึกษาเกี่ยวกับ SBMLD ของสภาพปัญหาในปัจจุบันคือ ยังขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผน เตรียมการ จัดทำหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น หรือ SBMLD ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดการบริหารหลักสูตร การพัฒนาระบบการบริหารหลักสูตรตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น โรงเรียนหนองบัวพิทยาคม มีหลักสูตรที่ชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ สถานศึกษาจึงเป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานต่างๆ ในด้านการพัฒนาหลักสูตรนี้ ซึ่งการประเมินการใช้ระบบการบริหารหลักสูตรตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ที่พัฒนาขึ้น ผลการประเมินพบว่า ระบบที่พัฒนาขึ้นมีประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ในการปฏิบัติงานจริง มีความเหมาะสมแต่ยังต้องปรับปรุงในบางส่วน มีความถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือ เพราะร่วมกันตรวจสอบหลายด้าน ด้านผลที่เกิดขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษานักเรียน และผู้ปกครองในด้านความพึงพอใจ พบว่า ทุกฝ่ายมีความพึงพอใจการพัฒนาระบบบริหารหลักสูตรตามแนวคิด SBMLD โดยมีความพึงพอใจในระดับมาก

สุวิมล นิลผาย (2557 : 62) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การ

ประเมินความเหมาะสมในด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของ โครงการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง จังหวัดร้อยเอ็ด หลังการดำเนินงานของครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ.01

สุชน สนธิสุวรรณ (2557 : 80) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (School Based Management for Local Development : SBMLD) ของโรงเรียนเทศบาลวัดศรีประชาสรรค์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัด นครสวรรค์ พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อโครงการ และความสอดคล้องกับความคิดเห็น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นของครูผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด การประเมินด้านบริบท พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอนมีความคิดเห็น สอดคล้องกันว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด แตกต่างจากผู้ปกครองซึ่งมีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านบริบทและด้านปัจจัย พบว่า ผู้ปกครองและคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีความพร้อมอยู่ในระดับมาก แตกต่างจาก ครูผู้สอนซึ่งมีความคิดเห็นว่ามีความพร้อมอยู่ในระดับมากที่สุดด้านกระบวนการ พบว่า ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ามี การปฏิบัติงานอยู่ในระดับ มาก แตกต่างจากครูผู้สอนที่มีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านผลผลิต พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอนมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีความพึงพอใจอยู่ใน ระดับมาก แตกต่างจากผู้ปกครองซึ่งมีความคิดเห็นว่ามี ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ด้าน ผลผลิตตามความคิดเห็นของนักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด

วราสิน คาสรี (2558 : 35) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดเทศบาลเมืองท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย พบว่า สถานศึกษามีการบริหารจัดการศึกษาที่สามารถรองรับการประเมิน 6 ด้าน ได้แก่ 1) การประเมินด้านบริบทความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ บริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ตามแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) 2) การประเมินความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าที่ใช้ใน โครงการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย 3) การประเมินความเหมาะสมของกระบวนการในการ ดำเนินการจัดกิจกรรมโครงการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) โรงเรียน เทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย 4) การประเมินความเหมาะสมของผลลัพธ์ โครงการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ

(ท.1) อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย 5) การประเมินผลกระทบที่เกิดจากโครงการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย และ 6) การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย จากการศึกษาทำให้ทราบว่าบริบท และผลผลิตที่เกิดการดำเนินโครงการได้รับการยอมรับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลกระทบ และด้านความพึงพอใจ ได้รับการยอมรับอยู่ระดับมาก

2. งานวิจัยต่างประเทศ

สตริปลิง (Stribling, 1993 : 53) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการริเริ่มเพื่อการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ทำให้ทราบว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานต้องอาศัยผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ถือได้ว่าทั้งผู้ปกครองและชุมชนมีความเป็นเจ้าของในโรงเรียน (Ownership) มีการทำหน้าที่ให้กับโรงเรียน เช่นการเข้ามาเป็นหุ้นส่วน (Partner) ของกระบวนการทางการศึกษาที่ใช้ในการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานจะทำให้บุคลากรของโรงเรียนรู้สึกว่าเป็นมืออาชีพมากขึ้น ตลอดจนการให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาการศึกษา มีการส่งเสริมอาชีพให้แก่เด็กนักเรียน มีส่วนช่วยในการพัฒนาผู้เรียนตามความถนัด มีส่วนร่วมในการคัดเลือกบุคลากร ช่วยเหลือการเงิน พัฒนาโรงเรียนและด้านอื่น ๆ เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

Brown (1998 : 237) ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ประสิทธิผลของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโรงเรียนและชุมชน การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปร 4 ตัว คือ ภาวะผู้นำ บรรยากาศ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์รายบุคคลและสัมภาษณ์กลุ่ม ซึ่งผลที่ได้ล้วนส่งผลให้มีการพัฒนาสถานศึกษาอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะด้านผู้เรียน ที่ชุมชนเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสามารถนำผลงานไปเผยแพร่ได้อีกด้วย

Wilson (2001 : 337) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในรัฐอัลเบอร์ตา : การรับรู้ของผู้นำในโรงเรียนของรัฐ ค.ศ. 1994-1997 ผลการวิจัยพบว่า ความสำเร็จของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเกิดจากผู้นำในโรงเรียนมีบทบาทในการตัดสินใจเพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนและพัฒนาการสื่อสาร ผู้นำใช้ภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน หรืออำนวยความสะดวก ทำให้ผู้มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนรู้สึกพอใจกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอย่างมาก

Schuler (1990 : 331) ได้วิจัยเรื่อง กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารโรงเรียน พบว่าประชาชนในพื้นที่ มีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับ

สถานศึกษา ความสนใจและความกระตือรือร้นดังกล่าว ทำให้เห็นว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีการรับรู้ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียนเทศบาลและตระหนักในภาระความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาร่วมกัน ส่งผลให้โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนมากขึ้น ตลอดจนมีการนำปราชญ์ท้องถิ่นเข้ามาสอนภายในโรงเรียน เพื่อฝึกทักษะและสร้างรายได้ให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

จากงานวิจัยข้างต้นจะเห็นว่า การศึกษาในปัจจุบันต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะชุมชน เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น มิให้สูญหายไป โดยส่งเสริมให้เยาวชนรุ่นหลังเป็นผู้สืบทอด ถ่ายทอด จากรุ่นสู่รุ่น โดยผู้บริหาร คณะครู และภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งนอกจากการที่นักเรียนจะได้รับความรู้แล้ว ยังสามารถนำไปสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวและชุมชนได้อีกด้วย